

Evet. Şimdi ben 1955 doğumluyum. İstanbul'da doğmuşum, Haseki Hastanesi'nde. Şimdi bir nüfus kağıdımı şey yaparken, değiştirirken ilk başta dedim ki, muhtemelen hani yenilerken falan yanlışlık yapmışlar. Şimdi Haseki doğumlu geçiyorum. Yani sanki Suriye doğmuşum gibi Haseki. Doğum yeri, Haseki. İstanbul yazdım mı yanlış veriyor sistem, şey yapmıyor, kabul etmiyor. Haseki yazacağım oraya, böyle bir şey vardı. Neyse yani 55'te doğmuşum İstanbul'da, Vefa'da. Bu Vefa bozacısının sokağında bir evde doğmuşum. Burada kalmış yani annemle babam. Ben oradayken işte, bu şey ne zamandı, 6-7 Eylül hadiseleri, 56'da işte ben bir yaşımı doldurmadan 6-7 Eylül hadiseleri olmuş. İşte babamı gelip alıp götürmüşler. O solcuları hep şey yaptıkları 6-7 Eylül'de. Onları suçlu saymaya çalıştıkları için. Onlar anlatırlar. O sokağa da gittim gördüm zaten sonra. Böyle bir gördüm, sonra tekrar gördüm. Şimdi değişmiştir tabii. Yani öyle. Annemle babam şey, onlar da solcu. İşte o zamanın hareketlerine katılmışlar. Babam İlerici Yüksek Tahsil Derneği bakanlığı yapmış. Annem de orada üyeymiş. Bu Çiçek Palas Olayları sırasında Nazım Hikmet'i kurtarma kampanyasında, işte o baskında gözaltına alınmışlar, ceza yatmışlar. Sonra onun üstüne bir de TKP davası başlamış. Orada da yatmışlar epey bir. Sonra çıkmışlar. İşte içerdeyken şey yapmışlar, annemi önce salıvermişler. Annem görüşebilmek için nikah yapmışlar içerde. Ondan sonra da şey, babam o zaman. Babam da daha sonra çıkmış. İşte salıverilmiş TKP davasından.

Evlenmişler, ondan sonra ben doğmuşum. Sonra da işte 6-7 Eylül olayları. Tekrar alınmışlar, öyle bir şey. Annem tıbbiye öğrencisiymiş. O tıbbiyeyi yarıda bırakmış. Hem tutuklanma hem sonra evlilik ve çocuk şeyleriyle. Babam İstanbul Teknik Üniversitesi Makine Mühendisliğindeymiş. Okuldan şey yapılmışlar, atılmışlar herhalde, yanılmıyorsam. Ee zaten yarım kalmış eğitim. Eğitime neden sonra tekrar akşam yüksek teknik okulu, Yıldız akşamda. Biz varken yani, ben ortaokula giderken, o da Yıldız Akşam'a gidiyordu. Oradan inşaat mühendisi oldu. Annem hep şeydir yani böyle. O tıbbiyedeki eğitiminin hayatımıza hep faydası oldu. Zaten de ilgili bir insandı sağlık konularıyla falan. Öyle şey yetiştik yani. Ne derler, hem sağlık konusunda bilgili bir şekilde yetiştik hem de hani bir şey olduğunda ne yapacağımızı bilen. Ama böyle hani titiz ve şey anlamında değil. Sadece bilinçli ve farkında olarak yetiştik ve bunun sonraki yaşamımda çok faydasını gördüm. Ondan şimdi sözünü ediyorum. Bir yandan öyleydi, bir yandan babamlar Girit Göçmeni'ydi. Şey mübadelede değil, mübadele öncesi Girit'in bağımsızlık savaşı sırasında Girit'ten dönmüşler, İzmir'e dönmüşler. Annemler de Selanik o taraflarından. Onlar da mübadele göçmeni. Onlar Ayvalık'a yerleşmiş aile. Ayrı ayrı

hikayeleri var. Ama işte İstanbul'da öğrenci şeyi içinde buluşmuşlar; Yüksek Tahsil Gençlik Derneği'nde.

Benim çocukluğum işte hep onların o arkadaş çeviriyle birlikte geçti. Yani o çevrenin ilk çocuğu gibiyim birazcık. Böyle hepsi elden ele bakarlarımış yani. Birine bırakıp, sonra öbürü bakarmış. İşte öbürünün bürosunda, öbürünün ofisinde, öbürünün atölyesinde. Hep öyle şeyde yani, onlarla iç içe şey yapmışım. Ama annem de yani bizi hiçbir zaman... Bir kardeşim var, benden beş yaş küçük, erkek kardeşim. O da şeydir yani. İkimize de annem çok titiz şey yaptı, hiç yani. Nasıl yaşadı onu içinde tam olarak bilmiyorum aslında, ama hani biz büyüyene kadar kendini bize hapsetti yani. Biz hep ön planda olduk. Başka bir şeylerle koşturup uğraştığını falan görmedim annemin. Bizimle uğraşırdı evde. İşte babam işe giderdi, yok bazı toplantılara giderdi filandı falandı. Bunu da yani bizi hiçbir zaman bir yük olarak görerek yapmadı annem bunları. Ama içinde o şey nasıl patladı, tam bilmiyorum. Sonradan da şey yapmadım yani, ama bir şey vardı. Ben onu şimdi düşündükçe hissediyorum yani. Hani o bir şeyleri yarım bırakmış olma duygusunun da şey hayatında yeri vardı. Onun sebebi olarak bizi veya babamı görmüyordu mutlaka. Yani hani ben olsam, ben babamı görürdüm (gülüyor), görebilirdim onun sebebi olarak. Ama o görmüyordu. Aralarında da çok böyle değişik bir ilişki vardı, müthiş bir sevgi bağı vardı. Ve şey, öyle yani. Hiçbir şeyi bir yük olarak görüp yapmadı. Her şeyi çok çok güler yüzlü, çok sevecen, böyle hayata dolu dolu bağlı yani. Hani mesela benim annem 32 doğumlu. Babam da 31 doğumlu. Yani genç bir evlilik ve genç çocuk sahibi olmuşlar. Şey değil ve düşün hani ben hatırlıyorum. İlkokulda, ortaokulda ağaca tırmanırdı bizimle beraber yani. Böyle şey, aktif kadındı hani, yaşını da göstermezdi. Çok şey, yaşından çok daha genç gösterdi. İzmir'de bir gün fuara gitmiştik, kardeşim bebek arabasındaydı. İşte ben varım, işte kardeşim var, babam var, annem var bir de babaannem vardı galiba ya da yengem vardı. Şey yani, böyle fuara girişte bilet kesiyorlardı. Annemi de çocuktan saymaya falan kalktılar filan yani, böyle hani kaç yaşında filan diye. Böyle evde hep konuşur gülerdik. Öyle genç görünümlü bir insandı. Şimdi böyle bir şey içinde, biz kardeşimle beraber işte Vefa'dan sonra nerede oturduk? Vefa'dan Nişantaşı'na taşınmışız. Orayı hayal meyal hatırlıyorum. Orada da bir böyle bodrum katta bir yerde oturduk. Orada da küçük bir avlusu vardı, taş avlusu vardı evin. "****" sokak, Nişantaşı'nda. Şimdi gittim baktım hep şeyler, atölyeler, kumaş satanlar filan falan. Bu şey vardı bir tane, güzellik kraliçesi Ahu Tuğba mı? Ev sahibimiz onlardı (gülüyor). Böyle bir şeydi, o küçücük kızdı ama yani bu şey. Biz de orada bir bodrum katta. Küçük bir avlu vardı. Şimdi bunu şundan anlatıyorum. O avluda şeyi hatırlıyorum, bir tane böyle telden kümes gibi bir şey yapmışlardı, küçük

böyle. Küçücük avlunun içinde iki tane tavuk vardı, oradan taze yumurta yiyorduk anlatabiliyor muyum? Taze yumurta olsun diye filan. Böyle bir tarz yani. Keyif alarak yapıyorlar bütün bunları. Şimdi biz daha sonra Nişantaşı'ndan, sağlığım benim kötüyümüş, ondan işte, dağ deniz havası falan demişler Suadiye tarafına taşındık. Suadiye'de de Şerif dede vardı, Şerif Tekdel. Onlar annemlerin arkadaşları. Onların sokağında işte bir evde oturmaya başladık. Orası çok keyifli bir çocukluk şeyi geçti. Kardeşim orada doğdu zaten. Ondan sonra mesela biz 27 Mayıs sırasında oradaydık. Şeyi hatırlıyorum yani, o bir tren geçti.

O sırada tren yolunu görebiliyorduk. Şimdi o evden tren yolu gözüküyor. Çayırıktı arası gözüküyor. Tren geçti ve bayrağa sarılı tabutları trenin bu şeyleri vardır ya; sahanlıkları, oralara koymuşlardı. Böyle İstanbul'dan Ankara'ya gidiyordu o tren. Herhalde 28 Nisan filan yani, hatırlamıyorum. Yani o şeyler, şehit olanların, o olaylarda öldürülenlerin cenazelerini öyle taşıdılar. Biz de öyle durup seyretmiştik diye hatırlıyorum. Böyle yani 27 Mayıs'ı çok desteklemişti ailemiz. Şeylerin, Yassıada duruşmalarının falan hep böyle radyo başında şey yapıldığını hatırlıyorum. Ondan sonra şey oldu, 27 Mayıs. Dolayısıyla yedek subay askerlik diye bir şey çıkardılar. Babam o sırada bir mühendislik şirketinde "****" mühendislik. Şişli'deydi, işte çalışıyordu yani. Hani çizim falan yapıyordu orada, çizim hesapları yapıyordu. Sonra şey oldu. Babamın askerlik diye bir şeyini çıkardılar ve babam yedek subay askere gitti.

Şeyde, Çorum'da, Çorum'da Mecitözü ilçesinde. Köyün adını şimdi birden yine hatırlayamadım, Sındırgı mıydı, bir şeydi, bir köyünde, bir dağın tepesindeki bir köy. Kartal yuvası gibi bir şey. Orada yedek subay öğretmen oldu. Ondan sonra bir müddet yalnız kaldı, sonra biz de yanına gittik. Ben ilkokul birinci sınıfa orada başladım. O köyde başladım. İki sınıflı bir okuldu. İşte üç sınıf bir yerde, iki sınıf bir odada. Babam da müdürüydü okulun. Babam da öğretmenimdi yani. Ondan sonra okuma yazma filan zaten biliyordum. Çok böyle, kitaplara falan çok meraklı bir çocuktum. Annemin sayesinde yani. Bir sürü, bir sürü kitap. Bir kısmı hala duruyor ve resimli kitaplar filan. Okumaya erken başlamışım. Ondan sonra işte orada okudum. Birinci sınıf bitti, sonra kardeşim hasta oldu. Daha doğrusu biz İstanbul'a geldik teyzemin yanına. Sonra kardeşim burada hastalandı. Ondan sonra korktular geri götürmeye. Onun için son seneyi babam orada, işte ne kadardıysa o askerlik, o kadar şey yaptı. Biz İstanbul'da kaldık teyzemlerle beraber. O zaman burada Şişli 19 Mayıs İlkokuluna gittim. Şişli 19 Mayıs İlkokulunda, yani ilkokulu orada okudum, orada bitirdim. Orada kendimi okulda öğretmene kabul ettirene kadar

epey bir şey yaptım, uğraştım. Çünkü Şişli 19 Mayıs İlkokulu şimdi nasıl bilmiyorum ama Şişli eskiden böyle çok şey bir semtti. Hem her türlü, her kesimden insanın olduğu bir semtti. Yani Museviler vardı, Ermeniler vardı, Rumlar vardı, Türkler vardı. Kürtler de vardı herhalde ama o zaman farkında değildim. Yani hem yoksullar vardı hem zenginler vardı. Böyle çok karmaşık bir semtti. Çünkü zengin tabakanın da oturduğu bir yerd, bir semtti. Lüks şey bir yerd. Lüks tarafları da olan ama Fulya'ya doğru indin mi gecekond mahallesi olan bir yerd. Bizim sınıfımızda hem gecekond mahallesi vardı hem de bütün o şeylerin, işte ne bileyim o zamanın belki fabrika veya işte atölye veya işte manifatura, dükkân filan sahiplerinin çocuklarının da olduğu bir yerd. Şimdi çocuklar, kız çocuklar şey okul önlüğü, sırf siyah önlük giymiyordu. İki tür forması vardı. Bir siyah önlük beyaz yaka, bir de lacivert böyle şey kolsuz bir forma vardı. İçine üstlü etek gibi bir forma, içine de beyaz bluz giyiliyordu.

Benim hiç öyle olmadı. Şey kısmı o lacivert üstü etek, üstü beyaz bluzu daha zengin çocukları, hep onları giyerlerdi. Bir de şeyleri, onların nasıl oluyorsa siyah önlükleri parlaktı. Benimki mattı. Yani başkalarınıninki de mattı ama onlarınki parlaktı falan. Yani böyle şey vardı, bir karışıklık vardı.

Neyse okulda ilk gittiğimde işte ikinci sınıfa başladım. Şey gözüm dalmış, pencereden dışarı Fulya'nın o aşağı yeşillik kısımları gözüküyor, oraya bakıyorum. Ya da kalkmışım pencereye gitmişim bakıyorum. Hatırlamıyorum herhalde gözüm daldı, ondan sonra pencereye gittim, dışarıya bakıyorum (gülüyor). Öğretmen beni böyle bir tuttu, dedi, "sen burayı köy mü sandın?" Ondan sonra, öyle şeyler yok efendim. Müsamerede şeye, halk oyunları folk ekibine girmek istersin. İşte onlar kiralık, giderlerdi Kapalıçarşı'dan kostüm kiralarlardı, böyle allı pullu şeyli. Biz kiralayamadık. Annemin bir üst sınıf, daha üst sınıflardan bir arkadaşının kızı. O da tam böyle, o da folklor ekibinde ve otantik. O kıyafetleri bana şey yaptılar. Ee bunu beğenmediler tabii. Parlak marlak değil diye filan. Böyle böyle bir ortam içinde hani kendini kabul ettirene kadar ancak şeyle kabul ettiler. Böyle notlar çok iyi, işte testlerde çok iyi sonuçlar filan. Annem geliyor işte veli toplantılarına, şuraya buraya filan. Anca öyle kendimizi kabul ettirdik, ama epey uğraştık yani. Sonra kardeşim aynı öğretmene şey yaptı. O artık avantajlı bir vaziyetteydi yani, ben ceremesini çekmişim (gülüyor). O şey yaptı. Severdim dersleri yani. Matematik mesela çalışır. Aritmetik tabii, tam matematikte değil o. O problem çözme. İşte kitaptan öğretmen uğraşmaya başlamıştı. Çünkü o zamanlar şey vardı, böyle işte yok neydi okulun adı, İngiliz okulunun, high-school vardı. İşte Amerikan Kız Koleji vardı, Notre Dame De

Sion vardı, Sainte Pucherie. Böyle böyle imtihan sınavlarına giriyorduk. Aynı ayrı sınavlardı, her okulun sınavı ayrıydı. Hepsini toptan bir sınav değil falan. Bu sınavlar böyle bir şeydi o zamanlar. Rövanş da olmaya başlamıştı ve biz onlara hazırlık yapıyorduk. Yani öğretmen şey, mesela ayrı problem kitabı getiriyordu, işte problem kitabından ödevler veriyordu, işte problemler çözüyorduk bilmem ne. Çalışıyorduk. Hatta hatırlıyorum bu şey döneminde, işte dördüncü sınıf, beşinci sınıfta zevkle çalışmaya başlamıştım. Hani problemleri çözmek filan işte. Hep şey tartışmamız olurdu, nasıl çözülür. Yani problemin cevabı ne? Hiçbir zaman şunu şununla çarpacağım, bunu bununla böleceksin diye asla benimle tartışmazdı ne annem ne de babam. Neyi düşünerek, nasıl yapıyorsun? Hani ne? Hangi sorunu çözeceksin? Bunu nasıl, neyi bularak çözen gerekiyor diye, işlemleri değil mantığı üzerine konuşurduk. Bu bana alıştırmışlardı yani. Hani sıkıntı çektim ama artık sonunda öyle bir noktaya gelmişim ki, mesela kendi kendime zevkle program yapıyordum, bugün şunu çalışacağım, yarın bundan şunları yapacağım filan gibi. Hani vardır ya program şeyi. Öyle şeyler yapıyordum. Severek çalışıyordum. Coğrafyayı çok seviyordum. Tarihi böyle çok sevdiğim söylenemez çünkü ezber gibi geliyordu çok. Tarihi sebeplerle ilgili bir mantık da yürütemiyordum. Mantık yürütebileceğim bir malzeme de önüme konmamıştı. Böyle bir takım böyle bir şeyler. Tarih ezberleme filan gibi hadiseler vardı. Onun ilkokulda falan daha kıymetini anlamamıştım. O coğrafyayı, işte rüzgâr neden çıkar? Nasıl çıkar? Şu nasıl olur? Hava yükselir falan. Onları annemler falan çok anlatıyordu, sohbetini edebiliyorduk falan. Hoştu yani. Mesela, ansiklopediler vardı evde bir sürü. Annem ansiklopedilere abone oluyordu ve şey yapıyordu. Doğan kardeş diye bir dergi vardı, onları okuyordum. Böyle şey; zengin ama eksik bir zenginlik olduğunu şimdi düşününce şey yapabiliyorum yani. Hani mesela o ansiklopedilerde işte pozitivistimle ilgili şeyler hep çok güzel anlatılıyordu. Anlatabiliyor muyum? Yani hani hurafe değil şeydi. İşte rüzgar şöyle olur, yağmur şöyle yağar, mevsim böyle değişir ve bu sebep-sonuç ilişkilerine anlayabilmek çok hoşuma gidiyordu ve onları da böyle merakla şey yapıyordum, hani hep öğrendim. Mesela keşifler icatlar ansiklopedisi diye bir şey almışlardı. Yine o Doğan Kardeşler Yayınlarından. Şey hikayelerini anlatıyor işte, Arşimet nasıl bulmuş, öbürküsü nasıl bilmem ne yapmış filan gibi. Madam Curie ne yapmış? Öbürküsü nasıl bulunmuş? Böyle şeylere meraklıydım. Ama mesela tarihle ilgili demek ki benimle bir şey konuşmuyorlardı yani. Anlatabiliyor muyum? Veya böyle bir merak edilecek, edilesi yönlerine dair veya ezberlediğimiz şeylerin sebeplerine dair filan falan böyle bir şey yoktu. Bir Osmanlı İmparatorluğu... Tarihi işte, göçler, bu Orta Asya'dan göç meselelerinin böyle olmadığı meselesi veya bunun sorgulanabilir bir şey olduğunu farkına vardığım anda dünyam çökmüştü yani. Böyle yani, hani nasıl sorgulanabilir? Niye, yani

olmamış mı? Hani gelmemişler mi filan, nasıl? O kadar böyle çok çizgiseldi ki her şey, tekdüze. Böyle oradan geliyor, buraya gidiyor, o onu, şunu yapıyor, bu... Yani böyle bir zenginlik yoktu tarih anlatımında. Şey, bu ciddi bir sorun aslında. Sonra böyleydi yani ve sonuçta işte hiçbir şeyden, yani kız olduğum için hiçbir şeyden, kız çocuk olduğum için işte sen kız çocuksun bunu yaparsın, bunu yapamazsın filan hiç öyle bir şey yaşamadım. Yani hani şey olarak yaşamadım. Mutlaka yaşamışımdır ama hissettirmeden yaşamışımdır. Yani sözel olarak, şey olarak, konuşma söylem düzeyinde bunu böyle kabul et de bir diye bir şey görmedim. İkna süreci veya işte bunu böyle düşünüyüm filan diye öyle bir şey yaşamadım ama başka. Yani işte annem öyle yaşadı, onu gördüm, öyle yaşadı. Anlatabiliyor muyum? Yani şeydi, değişik. Ayrıca sorgulanması gereken bir hadiseydi kadın olarak nasıl yaşandığı meselesi. Yani sonra sınava girdim işte. Başarılı bir şey yaptım; Amerikan Kız Koleji'ne girdim. Ee tabii ki şey yapamazdım, parayla gitme imkanım yoktu oraya. Aman yüksek bir puan tutturduğum için burs meselesi oldu. İşte hem burslu öğrenci olunca işte okulda bir iş yapıyordum bir yandan. Ne bileyim bir öğretmenin odasını düzenliyordum, yardım ediyordum işte dosyalama işlerine. Lisede kütüphanede çalışmaya başladım. Orta sonda da okul, kütüphane...Ya öyle şeyler yapıyordum ama burslu öğrenci olarak girdim oraya. Şeyde, şimdi şöyle, şöyle bir Amerikan Kız Koleji yani. Mesela annemlerin bazı arkadaşları, bir arkadaş daha doğrusu, iyi bir tanesi şey yaptı. İşte "çocuk Amerikan Koleji'ne yollanır mı?" yaptı onlara. Onun kararını da aslında zor verdiler göndermek için. Ama bir arkadaşları vardı, onun kızı gidiyordu. İşte o da hani eğitim olarak ikna etti, eğitim sistemleri konusunda ikna etti. Yani hani sorgulamaya açık, işte tartışmaya açık, çocuğa özgüven kazandırmaya açık, falan ve de iyi bir eğitim olduğuna dair. Öbürküsü de işte Amerikalıların okuluna gönderilir mi şeyi yaptı ama sonra kendisi de gönderdi iki çocuğunu da (gülüyor). Öyle yani. O da öyle bir karakterdi.

Şey, çocukluğumda şey, onlardan da bahsetmem lazım, annemlerin arkadaşıydı. Yani o birlikte büyüdüğümüz ortam, ikisinin de çok şeysi oldu, çok etkisi vardı. Çocuk benim üzerimde yani. Hepsine "abla" derdim, hiçbirine teyze dediğimi hatırlamıyorum. 'Amca' derdim erkeklere, kadınlara 'abla' derdim. Bana çok kızarlardı. Öyle bir şey yapmıştım, öyle bir tercihim vardı yani. Abi demezdim erkeklere, amca derdim illaki de böyle.

Babaannem vardı, onu anlatmam gerek biraz. Babaannem çok böyle şey, dedemi hatırlamıyorum, ben çok küçükken ölmüş. Babaannem çok böyle şey bir kadın, nasıl derler ona, güçlü bir kadındı.

Böyle hep amcamların... Babamlar dört kardeş, babam en küçükleri. Amcamların bir tanesi İngiltere'de okumuş, İngiltere'ye gitmiş, hep orada kaldı ölene kadar. Diğer iki amcam da buradaydı, İstanbul, Türkiye'deydi yani. İşte birisi de "****" de hukuk okumuş, avukattı. Burada cezaevinde yatmış, o da doktordu. O da işte 12 Mart sürecinde cezaevinde yattı. Babaannem böyle hep şeye sahip çıkmış, çocuklarına, torunlarına. Yani şeye, "****" torunu. O da cezaevinde yatmış. Böyle cezaevleri kapılarında dolanırdı. Şey yapardı ama, böyle bir gururla ve onurla dolanırdı. Böyle bir tarafı vardı. Artı o ev de Alsancak meydanındaydı, İzmir'de. Tören Meydanı. Bilirsiniz değil mi? O tören... Atatürk Akdeniz'e, ileri, o şeyin olduğu... Orası da böyle şey, üç katlı bir binaydı orası. Sonra yıkıldı, şimdi yüksek bina oldu. Tam denize dik, bütün o meydana bakar. Oraya giderdik zaten ama babaannem tam bir şeydi yani, nasıl diyeyim size, hem solcu, solcu olmanın gereği de Kemalist olmaktı anlatabiliyor muyum? Yani ikisi birbiriyle iç içeydi. Kurtuluş savaşı şeydi, böyle şah... Yani hani Kurtuluş Savaşı sırasında işte Yunanlılar geldiğinde, İzmir'i terk etmek zorunda kalmışlar, içlere gitmişler sonra geri gelmişler bilmem ne. Bir sürü kurtuluş Savaşı hikayesi. Yani böyle bir şeydi, hadiseydi. Ama bir yandan da o zamanın bağımsız Türkiye şeyiyle. Buraları da bundan yana bir kadındı. Böyleydi yani. Şeyi çok severdi. Maksim Gorki'nin 'Ana' kitabını başucunda sürekli tutardı. İhtiyarlığında da tutardı. Hep onu okurdu tekrar tekrar. Böyle şey yapardı, böyle gözlüğünü takar, okurdu. O çok severdi. Böyle bir analık. Oradaki ana şeyini biçmişti kendine ve hani giderdim onunla birlikte görüşlere. İşte "****" yatmıştı "****" amcam 12 Mart'ta. Yani kök söktürdü oradaki o askerlere filan. Böyle şey yapardı yani, hiç alttan almazdı. Şey, pek dikti. Babamlar, 6-7 Eylül'de babam alındığında demişler ki "bunları idam edeceğiz, İbretlik oldun diye" hani. Onun üzerine gitti, Menderes'e mektup yazmış. Gitmiş bilmem ne yapmış filan. Böyle değişik tipti yani. Girit'liydi. Giritlilerin öyle bir tarafı vardır. Neyse, babaannem böyle birisiydi ama işte o şey, Atatürkçülük meselesiyle birlikte büyüdük yani. Onu söylemeye çalışıyorum.

Şimdi ortaokula girdim. İşte kolejde hazırlık okudum. Orada şey oldu. Hep kız okuluydu ve annemler, diğer o zengin ailelerin çocukları. Fan fin fon halleri bunlar, tedirginler tabii. Beni sürekli olarak, bak ilk burada şey oldu yani. Hani kızsın yapma değil ama, onlar gibi yapma meselesi. Biz başka bir tür yaşam şey yapıyoruz. İşte biz böyle böyle. Ama işte yok partiler yaparlar, şunlular yaparlar, gezmelere giderler, onlar yok. Onlar bize uygun şeyler değil. Bize uygun olmamasının sebebi de biz çünkü devrimciyiz filan gibi. Böyle bir şey içinde. Ben de buna hiç karşı çıkmadım (gülüyor). Acayip bir şekilde yani. Bu

bilmiyorum ne gösterir ne göstermez, ama ben buna ayak uydurdum yani. Herhalde kendimi onlardan üstün görüyordum. "Biz ayrı bir yerdeyiz" diyordum. Yani o başka böyle, kendime bir önem atfetmiş oluyordum filan. Öyle, bilmiyorum. Ama yani bizim şeylerimize engel olunmuyordu. Mesela işte yani sokak, çıkıyorduk işte boş arsada bütün mahalle oyun oynuyorduk, anlatabiliyor muyum? Top oynuyorduk, voleybol oynuyorduk, bilmem ne oynuyorduk. Ama ne zaman ki, biraz daha büyüdüm ve böyle işte ne bileyim, komşunun kızları öbür delikanlılarla biraz böyle şey yapmaya, flörtleşmeye falan başladılar, onlara aklım kaysın filan istemedikleri için, o zaman oralardan da birazcık sınırlamalar gelmeye başladı. Yani, öyle bir ortama girmemi istemediler. Öyle, hani her şeyin bir sonradan, her şeyin bir yaşı vardır. Kafanı öyle şeylere "yok sevgililiktir, şudur, budur filan, öyle şeylerle kafanı meşgul etme." Şu anda işte spor yap! Okuluna git! Bilmem ne... Yüzme İhtisas Kulübü'ne üye oldum. Orada yüzmeye gittim. Birinci oldum filan o şey "****" filan, onların çıktığı dönemlerdi. Bizim okuldaydı onlar da. Bir de şey, oraya kaydoldum. Yüzme antrenmanlarına gitmeye, böyle şeyleri şey yaptım. Ama yüzme ihtisasına gittiğiniz zaman, orada da yine sırf yüzme yok ki. Orada da ayrı bir ortam var ama antrenmandan hemen gelmeni istiyorlar. Orada vakit geçirmemi istemiyorlar. Anlatabiliyor muyum? Böyle biraz, beni biraz böyle asosyal bir hale getirdiler aslında.

Çünkü kendime bir çevre bulamaz oldum sonuç olarak hani. Hani gidiyorum spor yapıyorum ama onlarla iyi değil içli dışlı olmak. Çünkü onlar başka bir havadalar. Ee koleje gidiyorum orası da çok fazla. Hani sinemaya gidiyorlar, şuraya gidiyorlar, buraya gidiyorlar, orası da çok iyi değil. Böyle biraz asosyal, biraz ilişki kurmakta zorlanıyor bir hal oluyor insanda. Bir iki tane arkadaşım vardı ortaokulda, kolejde işte. Şey onlarla işte gidip onun evinde kitap okuyorduk beraber. İşte ilk onunla beraber, o sol yayınlarından filan okumaya başladık. Böyle, öyle şeyler. Öyle bir iki tane arkadaşım vardı. Sonra şey oldu o arkadaşım mesela. Orada ne oldu, haa Kıbrıs, Kıbrıs. Kıbrıs mı oldu? Yok Kıbrıs olmadı. Orta sonda o arkadaşım ailesiyle birlikte İsrail'e göçtü. Musevi'ydi. Ne olduysa, onlar terk etmeye başlamışlardı, gitmeye başlamışlardı. Orada işte, oradan da sonra lise oldu. Lisede başarılı bir öğrenciydim. Hep başarılı bir öğrenci oldum. Biyoloji filan çok ilgimi çekiyordu. Kimyayı hiç o kadar sevmiyordum. Biyolojiyi seviyordum, fiziği seviyordum. Psikoloji. Herkes seçmeli ders herkes psikoloji alıyordu. Ben hayret ediyordum "bu psikolojiyle niye uğraşırlar bunlar" filan diye (gülüyor). Yani böyle böyle bir tamamen çok pozitivist. Yani bugün baktığım zaman yani öyle. Tarih, coğrafya yine şey yapıyorduk ama böyle işte yani mesela psikolojiyle hiç şey yapmadım. Felsefe, psikoloji bunlar çok ucuz, uzak. Ucuz değil uzak geliyordu bana. Böyle soluk geliyordu ve şey

yapmıyordum. Eee, şeyde... Bir şeyden bahsetmek istiyordum ama şimdi ifade edemedim. Liseye şeye gittim, ee bir seneliğine Amerika'ya burs kazandım. Bu Amerika Field Service vardır. Bir sene gittim, Amerika'da okudum. O beni çok etkiledi şey olarak, yani bir sene ailemden uzak kalma meselesi. Babam gitmeme izin vermedi sonra ben sınavı kazandığım halde. Her bir şeyi kazandım, sonra imza atması lazım, imza vermiyor; istemiyor gitmemi. "Amerika'ya çocuk yollanır mı?" diye. Ondan sonra ben çok üzüldüm tabii filan falan. Sonunda annem, babamı ikna etmiş nasıl etmişse. Ondan sonra okulda haber geldi. Okulda bir derste müdire hanım geldi, beni dersten çağırdı. Dedi, "sana müjde!" dedi, "baban imzaladı." Öyle gittim yani Amerika'ya. Bir sene kaldım Amerika'da.

Amerika'da yani bir ailenin yanında kalınıyor işte. İlginçti yani. Böyle bir sene şeyde, Sacramento'da, San Fransisco'da bir ailenin yanında kaldım. Başka ülkelerden bir sürü arkadaş edindim orada. Çünkü başka ülkelerden gelmiş olanlar, Ganalı'sı vardı, Vietnamlı'sı vardı, Brezilyalı'sı vardı, pek çok arkadaş vardı. Pek çok arkadaşlık edindim. Ve şeydi, hoştu yani. Öyle bir geniş bir ilişki ağım oldu. Okulda da öyleydi. Çünkü hani yabancı öğrenci diye ilgileniyorlar, ediyorlar ama orada şey fark ettim. Yani değişik bir okuldu. Okul değişik değil, Amerika da o dönem değişik bir şeydi. Yani bir hükümet yandaşları vardı lisede. Çünkü lisenin son sınıfına denk düşüyordu. Oraya gittim, okudum, oradan da bir mezun oldum. Yani orada mesela bir şey vardı. Savaşı destekleyen, Vietnam Savaşını filan destekleyen o şeyler vardı. Bir de ne derler, şey vardı, ona karşı olanlar vardı ama onların da böyle bir akıllı uslusu yoktu. Onlar da marihuana kullanıyordu. Anlatabiliyor muyum? Yani böyle ne yapacağımı şaşırılmış, şey bir şekilde, ben o marihuana kullananlarla birlikte arkadaş oldum. Ama o da bir problem yani. Kaldığım evin kızının da o çevreden arkadaşları vardı. O da yani birbirlerine çok kutu ptular. Birbirlerinden nefret ediyordu iki grup. Böyle değişik bir şeydi yani sonuç olarak. Gittim onların arasında işte. "****" marihuana kullanmazsın, öbürünü bilmem ne yapmazsın ama onlarla arkadaşlık edersin. Böyle bir şey. Ve oradaki kız erkek ilişkileri tabii ki çok daha serbest bir şey. Ama sonunda ayrılırken, şeyden, bütün o farklı farklı ülkelerden arkadaşlarımla ayrılmak beni çok etkiledi. Yani böyle. Öyle bir şey oldu ki, hani dedim, bir daha imkanı yok görmeyeceğim. Hani bu nasıl bir şey? Hani bir daha görememe, hiçbiriyle bir daha bir şey yapamama. Yazıştık ettik ama sonra koptu tabii. Ama çok şey yapmıştım; çok üzülmüştüm o dönem. Çok uzak, her şey çok uzak. Görememe duygusunun travması ağır bir şeydi, zordu.

Neyse sonra Türkiye'ye döndüm. Giderken şey yaptım kendi kendime yani. Ben oradayken 12 Mart oldu Türkiye'de. 12 Mart'ta oradaydım ve o şeyler, yani 12 Mart olmuştu belki. Giderken 12 Mart olmuştu muhtemelen ama bütün o işte; Deniz'lerin asılması, Mahir'lerin öldürülmesi filan, o sırada ben Amerika'daydım. Ve şeydi anlatıyordum sürekli. Orada öğrenciler çıkar, konuşmalar yapar, hani okul okul gezdirirler ederler. Ben çok, sürekli politika konuşuyordum. Herkes de çok şaşırıyordu "bu ne yapıyor?" diye. Ben kendime öyle bir şey biçmişim orada. "Türkiye'de ne oluyorsa, orada anlatacağım" diye. Onları anlatıp duruyordum. Başıma bir şey gelmedi (gülüyor) neyse ki ama. Sürekli böyle. Çünkü Amerikalılar bir de şeydi, böyle acayip. Siz orada deveye mi biniyorsunuz? Yok bilmem ne mi yapıyorsunuz? filan böyle. Çocuklar da çok cahil, çok bilgisiz. Bir şey de yani bir yandan Türkiye nasıl yer? onu anlatmak, bir yandan da orada böyle bir darbe oldu, bir şey oldu filan falan. Bunları anlatıyordum böyle. Şunlar oldu, bunlar oldu. Onun için mesela orada üniversiteden bazı arkadaşlarım filan olmuştu. Yani bu şey nedeniyle, bu benim bu üstünde durmam nedeniyle. O böyle geçti işte bir sene. Ama iyi bir deneyim oldu, iyi bir tecrübe oldu benim için yani. Kendi kendine gittim ve bizi dönerken işte New York'ta kaç, bir hafta mı kaldırdılar, birkaç gün kaldık, şey yaptık çünkü. Böyle gittim orada Kara Panterler'i aradım, yok bilmem ne yaptım filan. Böyle şeyler, hep böyle böyle şeylerle uğraşıyordum, ama hani kadınlara dair ayrı bir şeyle uğraşmıyordum. O açık, yani öyle bir şey kafamda yoktu.

Kız okulunda okurken de hani kız erkek ayrımı diye bir şeyin de farkına varmıyorsun. Yani bir de okuduğumuz kız okulu da öyle bir kız okulu ki, hani hanım hanımcık olacaksınız, şöyle olacaksınız, böyle olacaksınız tarzında bir şey de yapmıyorlar bize. İşte her türlü sporu yapıyorduk. Tenis, voleybol, atletizm, bilmem ne, her şeyi yapıyorduk. Resim ney ama, kütüphane acayip bir kütüphane. Neyse döndükten sonra, Robert Koleji'yle, Amerikan Kız Koleji'ni birleştirdiler, karma oldu. Orada işte son. Zaten lise ikiyi okumuş sayıldım, lise üç. Son iki sene şeydi. Ondan sonra, üniversite sınavlarına hazırlık şeyi vardı. Arkadaşlarım vardı. Böyle daha çok o dönemlerim şey geçti. Yani bilmiyorum biraz flu, yani derslerle çok uğraşıyordum. Kaybettiğim şeyler, hani üniversite sınavına gireceğim, bilmem ne yapacağım. Bir yandan arkadaşlarım vardı. Onlarla işte kızlı erkekli bir grubumuz vardı. Onlarla işte okuldan kaçıyoruz, gidiyoruz içki içiyorduk Arnavutköy'de. Bilmem yok gidip kahvede kağıt oynuyorduk, tavla... Böyle şeyler yapıyorduk yani. Bunları da böyle 12 Mart sonrası dönemde işte yani. O sırada biz de onları yapıyorduk. Ve şey bu arada biz şeyi de yaşadık, onu atladım.

Mesela ben ilkokuldayken, Ferhat Aydemir, 21 Mayıs oldu. O, o sırada okulda. Okulda bir baktık, daha ders bitmeden velilerimiz okula gelmiş. Öğretmen, okul çağırmış, herkesi evine gönderiyor. Bizi de annem aldı, eve de götürmedi ama. Şey, bir başkasının, bir büyüğün, aile büyüğünün evine götürdü. Yani eve gitmek de sakıncalıydı, gittik orada şey yaptık filan. Böyle mesela onu yaşadık. Sonra bu hep 12 Mart öncesi olaylar, yani bu kanlı pazar işte filan bunlar, onları hiç anlatmadım. O sıralarda ben ortaokuldaydım. Babam mesela gitmişti. Veya işte o ve beraber arkadaşları. Babam o sırada Türk Sol Dergisi'nde çalışıyordu 12 Mart öncesinde. Türk Sol Dergisi işte Şerife Tekmen'ler, Bora Gözen'ler, İbrahim Kaypakkaya'lar, işte şeydi yani. Böyle gençler filanda vardı hep. Bunlar bizim evimize gelir giderlerdi. Sevinç Özgüner, Vecdi Özgüner onlar da orada şey yapıyorlardı, çalışıyorlardı. Hep gelir işte, evde bazen toplantı yaparlardı. Bazen işte sonrasında gelir, konuşurlardı ederlerdi filan. Ben hep böyle kulaktan takip ederek ve kendimi bir parçası hissederek şey yaptım. Sonra 15-16 Haziran Olayları. 15-16 Haziran Olayları'nda Balyoz Operasyonu yapmışlardı sonrasında. 15-16 Haziran sonrasında. Ve şey, baskınlar yapmışlardı, evlerde aramalar filan, ama bizim eve gelmediler. Ama işte "****" ablaların evlerine gitmişlerdi. Onları almışlardı, Balmumcu'da kışlaya koymuşlardı, hapsetmişlerdi. Bir sürüsünü ettiler. Babam da zaten evi terk etmişti. Gitti işte İzmir'de kaldı bir süre, yani kendini korumak için. Öyle yani. Bunlarla birlikte, onları anmadan geçmemek lazım. Neyse, şimdi bunlar oluyor mesela. 12 Mart sonrası da biz kolejde şey yapıyoruz, artık adı Robert Koleji olmuş. İşte böyle takılıyoruz arkadaşlarla, şey yapıyoruz ve oraya gitmek istiyoruz, buraya gitmek istiyoruz. İşte ne bileyim, tatilde grup olarak Bodrum'a gitmek istiyoruz, izin vermiyorlar. Yani bizimkiler izin vermiyorlar. En sonunda Bodrum'a izin vermedikleri halde gittim. Kıyamet koptu. Yani nasıl kıyamet, şöyle bir kıyamet yani, gittim sonuç olarak. Aldım biletimi gittim. Ne, ben gidiyorum dedim, izin verseniz de vermeseniz de. Hani kaçmadım haber vermeden. Gidiyorum dedim, gittim. Ondan sonra annem çok üzüldü, babam zaten suratıma bakmadı. Şey böyle, babamın bir şeysi vardı. Yani bak, annemi. Annemle de aynı türde. Hepimizle, sırf kadınlarda değil, kardeşime de. Yani bir şeye kızdı mı, bir bağırırdı ama sonra surat asardı. Anlatabiliyor muyum? Yani içinden sizi orada ezdi sürekli olarak o kızgınlığıyla ve böyle şeyiyle, suratınıza bakmamasıyla. Böyle bir iç huzursuzluğu içinde, bir şey söylemese bile sizi böyle sürekli kavururdu yani. O öyle bir hal idi. Gergin böyle, sürekli böyle şey vaziyette evin içinde... Öyle. Öyle oldu. Kardeşim şok olmuştu, onu hatırlıyorum. Annem dehşete kapılmıştı filan. Neyse sonra bizim sınavlar geldi. O sene sınavlarda şey, iptal oldu. ODTÜ, şey merkezi sistem soruları çalınmış. Merkezi sistem sınavı ayrı, ODTÜ sınavı ayrıydı. ODTÜ sınavı, merkezi sistem sınavına ikinci kere girmek zorunda kaldım. Ben tıbbiyeye girmek çok istiyordum. Yani

doktor olmaktan başka bir isteğim yoktu hayatta, doktor olmayı çok istiyordum. Ama şöyle oldu, ODTÜ sınavı sonuçları daha önce belli oldu. Ben de mimarlık sınavına da girmiştim aynı zamanda. ODTÜ Mimarlığı kazandım ve gittim kaydımı yaptırdım ve okul başladı. Yurda yerleştim. Sonra öbür sınav belli oldu, puanım çok yüksek, bütün tıp fakültelerini kazanmışım. Ama anneleri Ankara'da bir tıp fakültesine gitme konusunda ikna etme şansım yok. Yani illaki de İstanbul. Çünkü onlar daha iyi yani. Hacettepe'ye ikna edemezsin, Çapa varken, Cerrahpaşa varken. Onun için ben dedim ki, "hayır, ben mimarlık okuyacağım." Onun için tıptan vazgeçtim. Yani hani bu izin verdin vermedin, şuraya gittin buraya gittin, işte şu toplantıya gittin veya gitmedin. Ama gezmeye, gezmekte dahil yani. Gezmeye gittin gitmedin meseleydi. Artık birazcık bu kadar koruyuculuktan çıkıp kendi başıma kalmam gerektiği düşüncesiyle, doktorluğu bırakıp mimarlığa gittim. Sanki çok aynı şeymiş gibi. Ama ben onu sadece bir kendi başıma olup olmama tercihi olarak sırf böyle yaptım. Böyle bir şey. Yani çok, o da zor, çok travmatik bir şey oldu o. Çok trajik oldu yani. Annelere de açık söyledim sonunda. Çok ısrar ettiler çünkü. Dedim, "ben kendi başıma olmak için böyle yapıyorum." Çok üzüldüler ama söyleme... sanırım anladılar, bilemiyorum. Yani sonra onlar şey yaptılar, barıştılar bir şekilde. Bir şekilde kendilerini ikna ettiler. Onun tartışması sonra nasıl oldu? Hani biz. Sonrasında çok şunu nasıl yaşadı mı, bunu nasıl yaşadı mı konuşabileceğimiz fırsat çok fazla olmadı annelerle. Yani hasta oldular sonralarda konuşabileceğimiz zamanlarda. Onun için öyle şeyleri çok konuşamadık. Ama şey yaptık yani, Ortadoğu Teknik Üniversitesi Mimarlığa başladım ve oradan devam ettim yani.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde işte o sırada mimarlık fakültesinde öğrenci yani ..ak.. Şimdi böyle dikkat çekiyordum. Diğer öğrenciler hani daha büyükler, biliyorlardı ediyorlardı. Ben öyle acayip bir şey ki şimdi, o sıralarda daha hala hapisteydi; Mamak'ta. Şimdi hapiste olduğu için, onlar devrimci olduğu için, herkes de onlar bunlar birbirini çok farklı şeyler gibi düşünmüyorlar. Hangi gruplar muruplar meselesi onun çok fazla ayrımında değildim. Biliyordum hani gruplar gibi bir şey de ama bu kadar da olacağını düşünmüyordum "****" hanım. O herkes yani herkes ne bileyim şeydir, hani onlar işte ... dı. Herkeste öyledir yani. Bu sadece bir isim farklılığı gibi yani, çok büyük tartışmalarmış falan filan da hissetmedim. Bu tartışılıyordu. Bunu nasıl böyle düşündüm? Şimdi anlamıyorum ama böyle düşündüm. Çünkü onlar hapiste diye, ben onları destekliyordum sonuç olarak yani. Ama şey sonra bunun böyle olmadığını anladım üniversitedeyken. Benimle dalga geçtiler arkadaşlarım, hatta güldüler. "Öyle şey olur mu? Böyle şey olur mu? Bak onlar şunu diyor, bunlar bunu diyor" filan. Ben okudum tabii onların hepsini. Şey

yaptım; -o da şaşkırtıcı bir şey olmuştu benim için yani.- Neyse böyle ilk öğrenci derneği kurulacak, hiç dernek kurulmasına falan izin vermiyorlar okullarda, şey yapmıyorlar. Sonra biz gittik, bir tane mimci derneği kurucularından biri oldum ben de dernek kurduk. Orada işte öyle şey yaptık, hareketli bir dönemdi ODTÜ'de. Orada işte öğrenci temsilcileri, sonra boykotlar oldu, Hasan Tan boykotları oldu filan. Faşistler geldi okula, otobüsümüzü kaçırdılar. Bir arkadaşımızı öldürdüler, aynı otobüsteydi. Yani arkadaş bizi kurtarmaya gelmişti, yurttan gelen...Yani böyle faşistler falan derken, çok stresli, çatışmalı bir dönem.

Yurtta kaldım. Sonra bir sene yurtta kaldıktan sonra, yurttan arkadaşlarımla beraber eve çıktık, Küçükesat'ta bir eve çıktık. Evde şeydik... Yani böyle insan... İlk dönem çok fazla değildi, ama sonra tedirginlik hissetmeye başladık yani. Yakındı çünkü o Bülbül Deresi'ne filan, o şeylere yakındı. Faşistlerin yurtlarına giden kısımlar vardı filan. Öyle yani. Bahçelievler'den geçemezdik, Beştepe'ye bilmem ne yapamazdık, böyle bir dönemdi. Mahalleler, mahallelerin tutulduğu bir dönemdi. Ve ODTÜ'yü de ele geçirmeye çalışıyorlardı. Öyle acayip bir şeydi yani. Burada o zaman diyorduk ki mesela, benim onlarla bir alakam kalmamıştı, faşistler de gelsin, niye gelmesin yani. Herkes okullara gelsin filan gibi şeyler söylüyorlardı. Bu konularda asla anlaşılamıyorduk. Boykotlardan sonra filan öğrenci temsilcisi seçilme hakkını kazandık. Ben de işte, öğrenci temsilcilerinden seçildim ama hep şeye gidiyorduk yani, böyle toptan. Ayrı bir kadın mücadelesi şeysi yoktu yani kafamızda. Bu arada önemli bir deneydi yani kolektif öğrencilerin o kolektif davranışları. ODTÜ'de çok şey, ayrı bir hadiseydi yani. Hani Sinan'ın hikayeleri anlatılıyordu. İşte neyi nasıl yaptı? İşte nasıl bir proje verdi? Jüriye nasıl bir proje çıkardı? Dört tane kolon çıkmış, çizmiş onu çıkarmış jüriye, ondan sonra "ne bu? demişler. Demiş ki, "gerisini devrimden sonra tamamlayacağız" filan böyle şeyler anlatıyorlardı yani. Çok da seviliyordu o. Hocalar anlatıyordu bunu yani. Hani hocaları filan da çok seviyorlardı. Öyle, ee yurtlar beş... yani bilir misiniz ODTÜ Kampüsünü? Yani şeyler işte yurtlara, üniversitenin kendisinden, yurtlara eğitim alanlarından, yurtlara böyle bir epey bir yürüyerek gidersiniz ama hoş bir yoldur. Oradan işte bir sürü yurt, yani beşinci yurt, en son altı yurt vardı o zaman. Şimdi çok daha fazla olmuş. Bunlardan bir tanesi de kız yurduydum. Hoştu yani. İşte mesela o Hasan Tan Boykotu zamanında şey olmuştu. İşte bir gün geldik. Faşistleri almış okula, işçi diye sokmuş. Onun da haberini almıştık. Bir girdik bizim fakülteler, bölümlere bir girdik ki, her tarafta faşistler oturuyor. Onları işçi diye almış, kıyamet koptu tabii. Paldır, küldür hep faşisteler şeylere kaçtılar, rektörlüğe kaçtılar hepsi birden. Bütün öğrenci de rektörlüğün etrafını sardı, üstümüze tepeden ateş ettiler. Bir de bir şey attılar, dinamit miydi, bomba mıydı bilmiyorum, bir şey attılar. Yurtlara

yürüdüktü rektörlükten. Bütün öğrenci hani; yurtta kalan, kalmayan bütün öğrenci yurtlara çekildi. Çünkü bizim aramızdan da onlar ateş edince sıkınları da oldu. Yani onları iyi de yaptılar, daha fazla şey yapmalarını engellemiş oldular. Hep birlikte yurtlara çekildik. Biz yurtlara çekildik. Jandarma bölgesidir, bütün şey, jandarma sardı. Üstelik de polis de çağırılmışlar. Şimdi yurtları sardı, "arama yapacağız" Biz de dedik ki, "hayır, arama yapamayacaksınız, biz izin vermiyoruz." Onun üzerine, yani öğrenci temsilcisi, orada sorumlu olanlar dedi. Biz içerideyiz, dinliyoruz ne oluyor ne bitiyor? Ama bütün o Aygaz tüplerini, şunları, bunları, hepsini kapının önüne yığdıktü böyle. Ve öyle de bir şey oldu. Sonra ama çok şeydir. Bir baktıktü bizim o öğretim üyelerinin çoğu, yani epeycesi, yani mimarlıktan, mühendislikten hepsi oraya yığıldılar. Polisle konuşuyorlar ediyorlar, bilmem ne yapıyorlar... Sonunda bizim oradan aranmadan çıkmamızı sağladılar. Ve ODTÜ'nün otobüsleri geldi, biz hepimiz otobüslere bindik ve şehre gittik topluca, hep birlikte. Kalan, kalmayan yurtta hep birlikte gittik. Şeye indik, ee şehre. İnerken, Ankara'da mesela hem çocukları ODTÜ'de olan bir sürü insan var hem de orada bir şeyler oluyor diye duymuş bir sürü insan. O meclisin oraları, genel kurmayın oraları filan geçtik, bütün millet sokaklarda. Ve şeydi yani, coşkuluydu. Hepimiz de çok zaten gerilmişiz, şey yapmışsız, ne bileyim, heyecanlanmışız, korkmuşuz, çok iyi gelmişti bize. Öyle, böyle kucakladılar. Aynı şeyi sonra şeyde gördüm. Cenazeler oluyordu tabii, bir sürü. ODTÜ'de değil ama bir sürü okulda, bir sürü insan vuruluyordu. İşte siyasaldan, oradan, buradan, bir sürü arkadaşlar vuruluyordu. Mesela, biz bu cenazeleri Ankara'dan yürüdüktü Karşıyaka Mezarlığına, çok uzun bir mesafedir ve oradan yani böyle şey güneşin altında veya yağmurun altında, neyin altındaysa böyle, on binlerce öğrenci halinde yürünürdü. İnsanlar böyle apartmanlardan sarkardı ve hep destekler.

Değişik, çok değişik bir ortamdı yani. Yani hani bunlar bizim çocuklarımız ve çocuklarımıza bu milliyetçi cephe hükümeti şunu yapıyor, bunu yapıyor tarzı bir hadise vardı. Yani hani çocuğuna, gencine sahip çıkma diye bir şey vardı. Ve kızlı erkekli böyle şey yapardıktü. Yürüdüktü hani su veren olurdu, bir şey veren olurdu böyle... Şey vardı. Biz orada mesela, bir ara bir Tepe Mobilya Fabrikası'nda bir grev olmuştu. Tepe Mobilya grevi bizim için önemliydi. Benim için yani şeydi çünkü. Hacettepe Kampüsü inşa ediliyordu, o Bilkent inşa ediliyordu Orada çalışılıyordu Tepe Mobilya işçileri ve orada bir grev yapmışlardı İhsan Doğramacı'ya karşı. Biz de o dönemde, işte ben Mimarlık fakültesinde birinci sınıfta mıydım, İkinci sınıfta mıydım, herhalde ikinci sınıftı. Şeydi, bir grup arkadaşım vardı orada edindiğim, onu sonra anlatırım. Ve şey yapıyordu onlar işte bu işçilerle, ilişki kurulmuştu ve grevi desteklemeye o çadırlara filan gidiyordu. Asis Sendikası

vardı, Cenan Bıçakçı. Asis Sendikası'na gidiliyordu, işçilerle eğitim yapılıyordu, okunuyordu, anlatılıyordu, evleri ziyarete gidiyordu. Sonra bir tane de oraya gazete çıkarmaya başladık. 1 Mayıs diye bir işçi gazetesi. Elle yazıyorduk gazeteyi aydınlar üstüne. Diğer bir çizer arkadaş vardı, o da şey yapıyordu, çizgi. Mesela artı değeri ortada. Dört sayfa bir gazeteydi yani. Büyük ama, A4 boyutta, bir sayfası hani katlanmış gibi. İçinde şey, bir çizgi roman gibi artı değer anlatımı veya ne anlatımı. Böyle şeyler yapıyor üretim nedir? İşçinin gücü... ön ve arka sayfada. Ön sayfada daha olaylar, arka sayfada da sendikanın veya işçilerin farklı etkinlikleriyle ilgili haberler var. Onunla uğraşıyorduk filan. Yani bir de o tarafı vardı şeyin, öğrenci şeyinin dışında. Bir de öyle bir çalışmamız vardı. Ve ben bu arkadaş grubu dediğim, benim sınıfımdan biri bir gün bana dedi ki -daha birinci sınıftaydım herhalde- dedi ki, "bizim arkadaşlarla bir grubumuz var" dedi. "Gidiyoruz, kitap okuyoruz ve tiyatro çalışması yapıyoruz, sen de gelir misin?" "Gelirim" dedim, gittim. Ankara Sanat Tiyatrosu'nda (gülüyor). Ankara Sanat Tiyatrosu'nda işte şey, sözde oyun hazırlama, bilmem ne yapma gerekçesiyle okumalar yapılıyor, anlatabiliyor muyum? "****" hanım. Şimdi böyle hiç oyun hazırlanmadı da bizim ekip tarafından ama biz çok okuduk yani bütün o şeyleri, okuduk hepsini. Ondan sonra tartışma, okuma falan böyle bir ekipti yani. O ekip, sonra şey, işte o B tipi, Bilkent'teki şeye, B tipi mi orası? Bilkent miydi? Katı karıştırdım şimdi. Doğramacı'nın olan hangisiyse o işte. Ondan sonra, oraya filan gidildi. O ekipti yani.

Sonra ben, bir sene sonra filan, bir de evlendim. Yani okul devam ederken evlendim. Ve şey, evlendikten sonra aslında kendim bu... Yine tabii bir örgütlüydük ve şeydik, yani böyle bir ekiptik. Orada şey, evlendikten sonra o kadın şeyini daha fazla hissetmeye başladım. İrrite olmaya başladım yani. Anlatabiliyor muyum? Yani mesela, arkadaşların gelip daha çok şeyle eşimle böyle konuşuyor olması, işte böyle benim biraz değişik bir arka planda kalıyor gibi olmam filan. Bunlar tabii bende soru işaretleri ve tartışma konuları oldu hep. Yani mesela gelip evde eşyanın yani, şuraya değil buraya, şunu şuraya gibi. Yani eve de müdahale ediyor olmaları filan. Ya böyle değişik bir hava vardı ve sözde bunu eşitlik ve herkesin, her şey herkesin filan falan. Ama aslında böyle olmayan bir tarafı vardı ve o rahatsız ediyordu. Ben çünkü birazcık böyle şey yaklaşıyordum hani.

Fazla, fazla demeyeyim, olabildiğince açık ve kendini ihtiyaçlara teslim eden, hani "devrimcilik budur, ne gerekiyorsa yapılmalıdır" a teslim eden bir tarzdaydı ve bunun başka türlü kullanıldığını da hissedebiliyordum. E kolay şey yapıldığı zaman. Öyle açık davrandığınız zaman, o şeyi hissedebiliyorsunuz hani. Kafanız, çünkü uygun olmayan,

aykırı düşen şey oluyor, kafanızın basmadığı şeyler oluyor. Evet sıkıntılarım oluyordu o dönem ama bunu hiç işte "kadınlar şöyle mi oluyor" filan mı diye değil, olay bazında, kişilerle ilgili bir hadise olarak şey yaptım. Neyse. Sonra biz şey olduk. "****" ekibi ceza evinden çıktı sonra. Ben hiç tanışmamıştım kendisiyle, çıktuktan sonra tanıştım filan. Biz işte orada bir '****' diye bir çevre olarak, "****" dergisi diye bir dergi çıktı filan.

Böyle bir şey, burada böyle bir çalışma. Fakat şöyle bir hadise oldu bir müddet sonra. Biz sonra İstanbul'a taşındık. Ben teknik üniversiteye şey yaptım, aldım kaydımı. ODTÜ'den, teknik üniversiteye aldım. Çünkü kaldım bir-iki sene. Bitirmeden işte 78 yılıydı galiba, teknik üniversiteye kaydımı aldım. Sonra teknik üniversitede okula çok fazla gitmiyordum. Ara ara gidiyordum ama iyi bir öğrenci şeyi kalmamıştı artık.

Bu şey yapı içinde, artık anlatacaklarım hep sürekli örgütlülükle ilgili olacak yani. Çünkü başka türlü bir hayat, başka onun dışında doğru dürüst bir hayat kalmamıştı. Öyle bir şey vardı ki, yani bir sürü şeyi açıklıyorduk, bir sürü şeyi sorguluyorduk. Yani niçin bu kadar çok grup var? Yani grup, bu kadar çok grup olması mesela; hep çok ideolojik, herkes çok ideolojik farklılıkları olduğu için mi, yoksa lider konumundaki kişilerin çatışmalarından ve kapışmalarından kaynaklı bölünmeler mi var? Böyle şeyler tartışıyorduk, anlatabiliyor muyum? Şey yaşamış işte, Deniz Gezmiş'ler dönemini yaşamış, 9 Mart, 12 Mart. O hadiseleri yaşamış ve tabii aslında bir başka 9 Mart'ta bir müdahale hazırlığı varmış. Devrimci olması planlanan bir müdahale hazırlığı varmış ve bu nasıl, işte o Muhsin Batur'lar tarafından nasıl ihanete uğrayıp, hepsi alınıp bütün askeri öğrencilerin filan hepsinin alınıp, bunları anlattı, aktardı. Ama şeyi de aktardı o dönem bize, yani çünkü bu darbecilik ve cuntacılık konusunda çok tartışma vardı ortalıkta, kamuoyunda. Şimdi şöyle aktardı. Yani şimdi bu tartışmaları yapanların, örgütlerin bütün hepsi ilişki içerisindeydi bu 9 Mart hadisesinin. Hiç kimse bunun dışında değildi. Şimdi bunu paylaşmadan ve bunu itiraf etmeden ve buna dair gerekli özeleştiri neyse, bunu yapmadan attıkları her adım aslında yalan adım. Yani geçmişle tam anlamıyla yüzleşmeden atılmış bir adım. Böyle tartışmalar yapılıyordu ve diğer örgütlerle de böyle konuşmalar yapılıyordu. Ve bu konuşmalar aslında bazı şeyleri de deşifre ettiği için çok tepkiye de neden oluyordu, tartışmalara neden oluyordu. Yani bir türlü tam oluş, tam söylemiyorduk, tam şey yapamıyorduk ama önemliydi bence. Yani şey yani bu devletin bu kurumlarıyla, böyle ilişki içine girilerek yapılacak her şey, sonunda sen yetirince güçlü ve onlar kadar örgütlü olmadıkça, onların değirmenine su taşıyacaktır. Onun için bunun itiraf edilmesi ortaya serilmesi ve herkesin de bundan payını çıkarması yani. Mahir Çayan'ların nasıl bu ilişki

içerinde olduğunu anlatıyordu. İşte Deniz Gezmiş'in kendisinin bizzat kendi denizci montunu verip, bilmem nereye yolladığını anlatıyordu. E o zamanki İstanbul Emniyet Müdürü yani öyle şeyler anlatıyordu ki, İstanbul Emniyet Müdürü Muzaffer bilmem unutmuşum soyadını. O zamanki İstanbul Emniyet Müdürü'nün onlara nasıl işte bombalanacak yerler listesi verdiğini anlatıyordu. Anlatabiliyor muyum? Böyle yani bir darbenin ortamını hazırlamaya doğru bir çalışma. Hani oraya işte yok tusloku bomba koy, öbürüne dinamit koy, bilmem ne yap. Yani böyle bir yönetilemezlik halinin, biraz daha şey yapmak üzere çalışma var, bir hadise var. Ama buna asla mesela şey diye konuşmuyorduk. Yani bunu o dönem faşistlere karşı verilen mücadeleyi küçümsemek için veya işte onu aşağılamak, küçümsemek değil. Ona dair bir soru işareti, bir komplovari bir hadise olarak yorumlamak için değil. Arkasında bu da tezgahlanıyordu, bu da vardı yani hani gibi bir şey vardı. Yani buna Doktor Hikmet Kıvılcımlı'nın işte bu Osmanlılık, işte ordunun bilmem nesi filan falan gibi bütün o tahlillerini, Türkiye'nin yapısına dair tahlillerine de dayanarak bir takım böyle bir şeyler, bir bakış açısı geliştirmişti. Ve bunun için işte, tam da ordudan hiçbir şey yaptırmamalı noktasında değil, bu dinamikleri bilip, ona göre bir şeyler yapma. Hani alttaki ülkenin devrimci dinamikleri nelerdir? Yani mesela, Alevilik bir böyle bir şeydir. Aleviliği reddetmek, inkâr etmek değil, onun bir özü var, ona sahip çıkmak. İşte gençliğin böyle bir tarafı var, işte Kürtlüğün böyle bir tarafı var filan gibi. Böyle. Böyle bir şey, bakış açıydı ama kadınlığın böyle bir tarafı var diye bir şey yoktu.

Şimdi bugünden dönüp baktığımda, aslında sıkıntılı çok sıkıntılı yanlar vardı yani. Hani devrimciliğe sahip çıkmak veya işte devrimci ruha yani. Şöyle bir şey var diyorduk, bir kalem Osmanlı'ya atıfta bulunarak, hani bir kalemiye var, bir şey var ya askeriye var ya orada. Yani bir kalemliler var, bir de silahlılar var. Şimdi bu kalemler sonunda hep gelirdi, bu silahlıları harcarlar. Yani çünkü onları vuruştururlar, şey yaparlar ederler, sonunda da birtakım yazan çizen ekip bunları harcar. Şimdi bu doğru bir şey değil. Mantık olarak anlatıyorum. Ve aslında bu örgütlerin bölünmesinde de bunun şeyi var. İşte ideologlarla eylemleri yapanlar filan falan. Sonra yani birbiriyle doğru dürüst bütünlükle bir ilişki kurmadığı için, bir kullanım ilişkisine dönüşüp, sonunda bu işlerin bozulması, çatlakların çıkması ve ayrışma noktalarının oluşması filan diye tartışıyorduk. Buna karşı da kendimizce önlemler almaya çalışıyorduk. Mesela o zaman şey mesela, Türkiye İşçi Partisi deneyimi. 60-70, yani 12 Mart öncesi İşçi Partisi deneyimi. Şeylerin atılması meselesi, yani gençliğin tasfiyesi, Mahir'lerin filan oradan tasfiyesi meselesi. Mesela gençliğin yani kendi başına bırakıldığı ve kendi karakterinin gereğini yaptığı, sonuna kadar yaptığı ama onları kendi başına bırakanların da sonradan kendi yapmaları gerekenleri yapmayıp, onları goşist diye

suçladıklarına dair filan böyle tartışmalar yapıyorduk. Yani o ikilemleri görüp, yani hani gençlik, sosyalist ilk başında değil, Kemalist işte bağımsızlık yürüyüşü, Mustafa Kemal yürüyüşü yapıyor, anlatabiliyor muyum? Sosyalizmi de benimsiyor. Özlüyor, özlediğini söylüyor yani. Hayali odur ama işçi sınıfı ideolojisini ya işte bilmem nesi, öyle şeyleri tam da oturtamamış da olabilir. Ama onun gereği, gerici güçlere karşı mücadele ediyor. Ve buna dair mücadeleyi aslında hani işçi sınıfının adına hareket ediyorum diyenler, bunları dışladığı noktada. Çünkü onların o dinamik gücünden de işte silaha da başvurabilen hallerinden şey yapıp, irkilip, daha pasif bir konum alıp, şey yapıp, sadece biz bunu işte şöyle yapacağız, böyle yapacağız diyip, onları dışlama noktasında. O esas sorumluluğu olanlara, "eğer madem siz biliyordunuz, o ayrışmayı değil, o bütünleşmeyi yaratmanız lazımdı" diye yaklaşıyorduk. Böyle.

Ama mesela sonradan öğrendim tabii, işte gördüm de sonra, işte bir Kürt mücadelesi var. İşte Kürtlerin orada yürüttüğü bir mücadele var. İşte bir Dersim meselesi var filan. Doktor Hikmet Kıvılcımlı'nın Kürtler'e dair yazdığı kitap var, "İhtiyat Kuvvet Milliyet (Şark)" diye. Bir sömürge meselesi olduğuna dair yazdığı şeyler var filan. Ama biz orada, yani bu bizim grup, şey olarak bakıyordu bu işe yani, daha işte biz abilik edeceğiz Kürtlere ve onların işte bu şey yapmasını sağlayacağız. Yani "kendi tecrübemiz çok fazla, biz Kürtlere sosyalist hareket olarak abilik edeceğiz, onlar bizim kardeşimiz" filan gibi böyle bir yine tepeden bakan bir haldeydik, neyse.

Böyle oldu, sonra işte İstanbul'da devam ettik. Sonra 12 Eylül oldu. 12 Eylül'de, 12 Eylül'ün olacağını önceden biraz belliymiş olacağı, 12 Eylül geleceği. Onun için erkenden yurt dışına çıktı ekip, bir kısım ekip. Ondan sonra, biz daha sonra çıktık. Yani ben aranmaya başladım. 81'e kadar yani okulu bitirmedim, diploma projesi şey yaptım. He ha şunu anlatmam lazım, benim için önemli bu. Yani şöyle bir bakış açısı vardı, kadınlar konusunda. Yani yine böyle işte engin tespitleri filan yani hani genel şey açısından. Yani kadınlar. Sanki şey gibi, kadınlarla erkekler birlikte bir yerde hemen mücadele ederse ve işte örgüt için de birlikte şey yaparsa... Kadınlar belli bir aşama kaydetmeden, yani aşama kaydetmesi gereken kadınlar ki, aşama kaydetmeden ve kendilerindeki birtakım problemleri aşmadan birlikte çalışırlarsa, bu örgüt içinde soruna yol açıyor. Onun için kadınların aşama kaydetmesi gerekir. İlk önce kendi aralarında hani, yani onlarla birlikte mücadele edebilmek için senin bir kademe atlaman gerekiyor. Anlatabiliyor muyum? Yani bir aşama kaydetmeni. Aşama da şöyle. Problem yarattığı şu. Yani işte şeye giriyorsun, işte o bunu seviyor, bu bunu seviyor, bir, bir şey oluyor. Başka türlü ilişkiler de doluyor ve

buna da kadınlar sebep oluyor. Ve bu da örgütte başka türlü zayıflıklara ve çatlamalara yol açıyor. İlişkilerde bozukluklara yol açıyor. Onun için bunları aşincaya kadar kadınlar kendi arasında ayrı bir mücadele. Yani kadınlar bir şeyleri erkeklerinin gözüne girmek veya bir erkeğin gönlünü çelmek için değil, gerçekten samimi olarak mücadele için yaptıklarını yapmaya alışmaları ve bunu da kanıtlamaları gerekiyor. Anlatabiliyor muyum? Böyle bir mantık. Böyle bir bakış açısı.

Şimdi bütün bundan dolayı bu çok uzun süremedi, çünkü o darbe filan oldu da. Ama bu bende şey yarattı, kadınlarla birlikte çalışmaya karşı bir antipati yarattı (gülüyor) tamam mı? Sürekli olarak. Yani sanki orası üst şeymiş, kendimi de böyle çok gençten birisi olarak çok teslim ettiğim için. Yani her şeyi de kabul ettiğim için, orası bir üst yermiş ve kadınlar, kadın çalışması, kadınlarla birlikte çalışma yaptığın zaman sanki hani "sen git çocuklarla oyna" der gibi böyle ayrı bir yerde tutuluyordum duygusuna... Yani bunları devrim mücadelesinin bir parçası olarak değil, başka bir şeymiş gibi görme duygusunu yarattı bende. Herkeste de yaratır yani bence. Çünkü önüne bir özgün kadın mücadelesi filan, işte şimdi yaptığımız gibi bir şey olarak değil de bu tarzı koyduğun zaman şey yani, erkekler daha şey bir şey, öbürkü. Onu yapıyorlar onlar doğaları gereği, hatta öyle. Biz bir şey, yani problem yaratıyoruz, anlatabiliyor muyum, noktasında. Ben problemlili olanlarla birlikte olmak istemiyorum. Böyle bir duygu, ruh hali içindeydim, her neyse.

12 Eylül'den sonra diploma projesi yapıyordum o sırada ve şey yani, sonuna gelmişim artık. Diploma projesiydi, bir ders mi vardı, iki ders mi, sonra işte darbe oldu. Yani ben çalışıyordum çünkü. Şeyde çalıştım, enteresan yerlerde çalıştım; "****" e bilirsiniz, orada çalıştım. Uluslararası Sanat Gezi. İngilizce bildiğim için, İngilizce sayesinde iş bulma imkânım oluyordu. O Taksim'de, böyle bir binanın hemen orada eczane vardır Taksim Meydanına bakan, neydi adı? "****" binası. En üst katında, çatı katında bir yer, böyle kocaman. Bütün kat orada işte. Biz onu filan yaptık, onun prodüksiyonunu filan yapıyorlardı. Ben orada başka türlü, yazı işleri filan... İngilizce bilmem ne, öyle işler yapıyorduk. Oraya da beni Onat Kutlar sokmuştu. Yoksa ben nereden bulayım o işi. Ondan sonra şey öyle. Ve sonra bir gün, şeyden sonra o şey olunca, işte böyle aramalar, tarama, arkadaşlara operasyonlar yapılırca ben oradan çıktım.

Başka bir arkadaşın, babamın bir mühendis arkadaşının bürosunda çalışmaya başladım. Getirmişler şeyi basmışlar. Onun defteri vardı, onu alıp götürmüşler. Yani kadını şeyde tutmuşlar; Gayrettepe'de. Ondan sonra "****" zor çıkarmış, araya paşaları, maşaları

koymuş. Onu zor çıkarmış oradan filan falan. Böyle aranma durumuna düştüm yani. Ondan sonra şey kadın bir şey vermemiş, bir şey söylememiş ama şeyi bulmuşlar, telefon numarası. Yeni iş yerinin telefon numarasını bırakmıştım, masasının şeyleri arasında, onu bulmuşlar. Onun üzerine yeni iş yerime gittiler. O yeni iş yerime de tesadüf o gün ya erken çıkmıştım ya da gitmemiştim. Orayı bastılar. Böyle bize haberi geldi tabii bunun. Ondan sonra neyse ben kaçak oldum. Ondan sonra İstanbul'da orada burada kaldım 85 senesinde. Sonra yurtdışına çıktım. Orada burada kalırken bir de en uzun kalışım "****" oldu. Onda kaldım; Moda'daki evinde. O da çok hoştu tabii. Ee şey şimdi yurtdışına çıktıktan sonra. Yurtdışına çıktıktan sonra şeyi daha çok hissetmeye başladım yani, değişik bir şeydi. Yani Avrupa'da, şey Avrupa'nın solcusunun bile sana daha değişik baktığını, eşit tam bir türlü yaklaşmadığını görüyorsun. Yani onunla bunu tartışabiliyorsun. Tartışıyorsun ama kabul etmiyorlar yani genellikle ve sana şey hakkı tanımıyorlar. Seni böyle daha folklorik bir yere koyuyorlar. Mesela kapitalizmin ve kapitalist sistemin de, onlara kapitalist sistemin neler yaptığını, onlarla tartışmak için, çok fazla mücadele etmen gerekiyor. Sen ancak Türkiye'de kapitalistleri doğu despotları neler yapıyor, onu konuşabilirsin. Sen neler çekiyorsan, onların neler çektiğini, onlara başka türlü anlatmaya kalktığın zaman böyle bir irkiliyorlar, şey yapıyorlar.

Ben Avrupa'da şey yaptım, bir dönem bu halk oyuncularını tiyatrosu vardı İsveç'te. Tuncel Kurtiz, Ayşe Emel Mesci orada şey yaptım hani ben. Tiyatrocu değilim tabii ama şehir tiyatrosundan pek çok arkadaş şey olmuştu, sürgündeydi yani. Onlar tiyatro kurmuşlardı, orada bir süre şey yaptım, çalıştım. Ondan sonra bir gazete çıkarıyorduk, sosyalist gazetesi. Onun matbaa işlerinde, dizgi işlerinde filan çalıştım. Bir tane sanat dergisi çıkarıyorduk aylık, onun yine dizgi mizanpaj öyle işlerinde çalıştım.

Bir tane halk evi kurmuştuk. Halk evinde, orada, Paris'te halk evinde şey yaptım uzun bir süre. Böyle çalışmalar yaptık. Sonuç, şeyde, yani bizim kendi paramızı kazanmak için çok fazla yani şey olarak, örgütsel olarak, bir takım iş yerleri filan kurmuştuk hani herkes para kazansın diye. Herkesin geçimini ve faaliyetlerin yürütülebilmesi açısından imkan yaratıldı. Oralarda çalıştım. Dönerci dükkanında çalıştım; döner kestim. Barda çalıştım; barmen olarak. Filan yani böyle çok... Lokantada da çalıştım. Böyle farklı farklı bir sürü iş, bir sürü deneyim ve bir sürü örgütsel ilişki. Yani örgütsel anlamda deneyim. Şöyle bir şey yani. Ben kendimin mesela şey dediğimi hatırlıyorum ve şimdi çok üzülüyorum tabii. Yani şöyle bir şey, şöyle bir yaklaşım. Yani mesela hani evde herkes işleri paylaşır ya, paylaşması gerekir ya. Ama şimdi eğer mesela bir aile evli bir çiftse ve kadın devrimcilik

yapmıyorsa, yani öyle bir ilgi alanı yoksa, yapmıyorsa bir şeyler, öyle bir şey yapmıyorsa, erkek de devrimciyse, örgütlü bir şeyler yapıyorsa, o zaman kadının böyle bir şey talep etmeye hakkı yoktur. Yani öbürünün devrimci faaliyeti önde gelir. Onun için kadın işte şöyle olur, şunu talep edebilir. Eşit bir ilişki isteme. Bu anlamda hakkını kadının elde etmesi için, ilk önce devrimcilik yapmaya başlaması lazım. Bunu savunuyorduk anlatabiliyor muyum? Yani ben arkada böyle dediğimi hatırlıyorum arkadaşlarıma yani. Şimdi çok utanıyorum tabii böyle bir şey düşün, demiş, yani bu tarzda yaklaşmış olmam bir problem ama böyle yaklaşıyorduk. Şey yok yani, sorgulama işleri, sorgulama belli ilkelere göre, yapılan veya yapılmayan şeyleri veya kendimizi sorgulama şeyi vardı. Ama kendi adına öncülük eden, daha lider kadrolar gibi insanları sorgulamamak meselesi vardı ve bu aslında hem onlar için hem bizim için zararlı bir şeydi yani. Onun sonradan farkına varıyor insan. Yani. (Ayy, kedim geldi dışarı çıkmak istiyor herhalde, bir dışarı çıkarabilir miyim onu? Tamam, tamam gel karam, gel canım.)

Şimdi, şey yani halk evinde mesela çeşitli şeyler yapıyorduk. Yani bir yandan iltica işlerini uğraşıyorduk, oraya gelenlerin iltica işleriyle uğraşıyorduk. Bir yandan, işte ne bileyim sinema, hani o zaman video vardı, videoda filmler gösteriyorduk, onunla ilgili tartışmalar yapıyorduk. Okuma grupları vardı, insanlar geliyordu, satranç oynuyordu, dama oynuyordu. Ama işte ne bileyim, piknik yapılıyordu, bir futbol takımı vardı filan böyle şeyler. Ama bir süre sonra o ilk şeysi kayboldu, ilk heyecanı, şeysi kayboldu. Yani böyle tavsayan, tavsamış, kanıksamış, böyle rutin bir hadise, böyle zaman zaman toplantıların filan olduğu böyle rutin bir hadise halini alıyordu. Şeyler, bu halk oyuncularını birtakım etkinlikler yapıyorlardı. İşte onlara gidiliyordu geliniyordu, onlar organize ediliyordu. İşte sanat çevreleriyle, onların ilişkileri vardı, onları yürütüyorlardı. Ama böyle şeydi yani, bir noktadan sonra varlığını korumak ve işin kendisini yürütmek üzere çalışan bir mekanizma halini almıştı. Oysa Türkiye'de de arkadaşlar vardı ve Türkiye'deki arkadaşlarla da ilişki vardı. Ve burada işte birtakım eylemler yapılıyordu, bir şeyler yapılıyordu filan. Birtakım insanlar tutuklanıyordu, şey oluyordu. Yani oraya belki şey, para aktarılıyordu bilmiyorum ama hani aktarılıyor muydu? Onu da bilmiyorum tam, garip bir şeydi. Eee yani Türkiye de bir mücadele veriyordu. Ciddi bir ideolojisi, iddiası filan olan bir iş vardı ama o iddiaya denk bir şey Avrupa'da yoktu. Yani çaba vardı, işte geceleri sabaha kadar iş yerlerinde çalışan insanlar vardı, bilmem ne vardı ama böyle ciddi, böyle içi dolu dolu bir hadise olduğunu söyleyemem.

Ve sonuçta Türkiye'ye şeyde döndüğümüzde, çekişmeler vardı. Kendi içinde bir sürü insan, bir sürü şeyle suçlanabiliyordu. Kaçmalı, kaçanlar oluyordu. Ne bileyim Fransızca öğreniyordu kimisi gidip, kendini Fransızca öğrenmeye ve Fransa ile uyum sağlamaya veriyordu ve bir yandan bunu yaparken bir yandan doğru dürüst böyle bir faaliyet içinde olmuyordu. Kendisinden istenilen işleri yapmıyordu. Oradan öbür tarafa doğru kayıyordu. Orada yerleşmeye doğru bir tercih yapıyordu filan. Böyle şey sıkıntılı ve dağınık çok şeydi. İç tartışmalarla dolu bir süreçti yani. Ve bir türlü de tam istendiği gibi, böyle beklediğiniz gibi, böyle bir çıkış yakalama... Çünkü örgütlenme meselesine çok önem veriyorduk ama böyle bir örgütlülük, bir halk örgütlülüğü, halk örgütlülüğünü Avrupa'da yaratmak çok zor bir şey. Çünkü oradaki halkımızın aklında başka türlü hevesler var. Yani hani bir örgütlülük sevdasına oraya gelmemişler. Orada bir çalışmak için, para kazanmak için, bilmem ne yapmak için gelmişler. Orada bir sürü dertler yaşıyorlar, o dertlerine çözüm bulmak istiyorlar. O dertlerine çözüme aracı olabiliyorsun ancak. Yani örgütlenip de, o dertleri, Fransız hükümetiyle mücadele edip çözmek filan gibi (gülüyor) bir şeyin yok yani. Başka bir yer orası, başka bir ortam. Ama ülkede öyle mi? Ülkede bambaşka bir şey var. Medyayı takip ediyorduk, sürekli takip ediyorduk. Yani burada her an dönecekmiş gibi bir yaşama hali vardı bir çoğumuzda. Onun için oraya da zaten çok adapte de olamıyorduk bir türlü. Ve sonunda bizi o Turgut Özal şey yaptığı zaman, hani af filan, o dönemde döndük.

Ve yani o dönemde döndükten sonra işte, bir süre daha işte pek çok iddialar. Dönmeden önce örgüt çatladı. Bir toplantı oldu, orada da çatladı zaten. Eleştiriler oldu, bilmem ne oldu, bir şeyler oldu, çatladı. Ve suçlamalar da ağırdı yani birbirine. Bir kısım öbürünü şeylerle, bir türlü harekete geçmemekle suçluyordu, öbürleri de örgütü kendi kişisel çıkarları için kullanıp, mali olarak bilmem ne olarak destek olmamakla. Yani ağır şeyler vardı. Örgüt çatladı. Ondan sonra da biz şeyden Avrupa'ya döndük. O kendi çıkarı için kullanma filan falan hadisesi vardı. Yani el öptü ve diğerleri, bir türlü harekete geçmemekle. Ve sonra da anlaşıldı ki ya yani acayip bir işleyişmiş, ben hiçbir şeyin farkında değilmişim. Seviyorum, gerçekten farkında değilmişim, anlatabiliyor muyum? Gerçekten farkında değilmişim. Ben aslında öyle bir tarz içinde çalışıyordum ki, ben mesela şimdi artık yapamıyorum. Öyle uykusuz çok uzun süreler kalamıyorum artık, yaşım şey oldu. O zaman yani dört gün, beş gün uykusuz saatlerce, işte bir işin başında, telefonun başında, durman gereken yerde durarak filan yani, hiçbir şeyi takmadan, hiçbir şikayet de etmeden, ama hiç yakınmadan da. Yani şimdi o şimdi olsa, yani ben zaten öyle çalışınca bir yerde, öyle çalışmak gerektiğine inanıyorum. Böyle şey yapıyorduk, şey

yapıyordum. Ama başka tartışma yani her türlü toplantının içinde olmadığım için veya sormadığım için veya dinlemediğim için bilmiyorum yani. Başka bütün olup biten bir sürü şeyden de haberdar olmadığımı sonradan fark ettim. Çok, yani her şey bittikten sonra şey yaptım, fark ettim ve şeydi yani döndükten sonra dönerken iddialı, işte burada, işte hani daha geniş bakıyoruz. Devlet nasıldır biliyoruz, devlet yapısını çözmüşüz biliyoruz ve insanlara anlatacak da bir sürü şeylerimiz var. Ve böyle tek bir grubun, hani grubumuz olsun da her şeye hâkim olsun diye bir derdimiz yok. Böyle daha geniş, daha şey, böyle örgütleyici, toparlayıcı ne yapabiliriz? Bütün bunları işte, çeşitli imkanları kullanıp, işte televizyona çıkıp, oraya çıkıp, dergi bilmem ne yapıp filan aktarır mıyız? Anlatır mıyız? Söyleyecek çok şeyimiz var, bunları tartışmamız lazım diye geldik Türkiye'ye.

Bir yandan sanat alanından bunu şey yapacaktık, işte bir yandan bilmem ne, bilmem ne... Böyle planlar, bir sürü bir sürü planlar. Ülkeye geldikten sonra da bir sürü şeyler oldu. Ama dağıldık yani. Ülkeye geldikten sonra dağıldık. Bunu açık şey söyleyebilirim yani. Yani o mali işini kotarma, mali güce sahip olma diye bir şey var. Anlatabiliyor muyum? Yani örgütünün yürümesi için gerekli mali güç diye kavram vardı ve ben sonradan düşündüğüm de bunun sadece örgütün yürümesi için değil, ülke içindeki güç ilişkileri içinde güç sahibi olmak için de bir şey olduğunun farkına vardım. Anlatabiliyor muyum? Yani, ülkede sözünü dinlettirmek için, güç sahibi olman gerekiyor bir şekilde. Hani bu Çukur'daki gibi birazcık. Bazen bakıyorum, ya anlatabiliyor muyum, o daha çok, daha seviyesiz bir halde de. Yani şey gibi, yani bir şeyleri kontrol etmek, bir güç sahibi olmak lazım ki, sözünün karşılığı olsun. Doğru tarafı da var ama iktidarcılığa karşı mücadele etmek diye bir mefhum yok mesela anlatabiliyor muyum? Yani mücadele ettiğin şeye dönüşmeme diye bir yaklaşım yok, bir kavrayış yok. Yani evet birtakım işleyişler, dinamikler çözülmüş vaziyette ama tam çözülmemiş. Yani şeyin, işin felsefesi çözülmemiş, "ne yapmaya çalışıyoruz"a da dair. İşte "devrim yapmaya çalışıyoruz. İktidarı ele alacağız." İktidarı ele alacağız. Yani iktidarı ele geçirmek. Sonuç olarak, devleti ele geçirmek. Hani şimdi; "biz o devleti istemiyoruz, o iktidar ilişkilerini istemiyoruz." yaklaşımı yok. Böyle, ama bu tarz şeylerin zaten hiçbirimizde, yani sosyalist örgütlerin genelinde o zamanlar hiç böyle bir tartışması yoktu yani. Neyse, biz kötü darmadağın olduk ama yani hiçbirimiz böyle birbirimizi görmek istemeyecek tarzda. Ay arkadaşım da şu kadar şey yaşadı. Çünkü öyle bir şey kurulmuş ki, yani herkesi birbiri hakkında konuşulmuş. Anlatabiliyor muyum? Herkes birbirine birazcık düşman edinmiş. Böyle bir hani çıkarları, birbirine düşman ederek, kendi iktidarını, kontrolünü kurma meselesi bir dönemden sonra işlemiş. Bunun farkına varıyorsun ve kötü bir şey tabii. Yani bir de üstelik işte bir sürü şey,

rezillik. Şey oldu yani işte, mali şey yapacağım diye hani her şeyi becerirsin diye, her türlü çevreyle bir takım ilişki için oluyor. Yani bir sürü şey çıktı, neyse...

Bunlar. Ben işte döndükten sonra, bu arada ben ayrıldım tabii. Bir şey, boşanma da yaşadık. Ondan sonra bir dönem buraya alışmaya çalışmakla geçti. Çok uzun bir şey çünkü. İnsanlarla ilişkim kaybolmuş. Bilmem, yani hiç şey yok. Sonra şey yaptım işte, işlere girdim, çalışmaya başladım filan ve bu "****" girdim. İlk önce "****" diye bir yere girdim. İngilizceyi kullanarak yine orada iyi çalıştım epey bir süre. Sonra oradan "****" Vakfı'na girdim. "****" Vakfı'nda, o bir "****" le birlikte bir şey yaptık. O yayın, "****" yayınlarının Cumhuriyet'in 75. Yılı'yla ilgili bir dizi yayını çıkıyordu. Onlarla uğraştık. Ondan, orada epey bir çalıştım. Sonra şey oradan, bir 75... bir kitabı vardı o dizinin. Onun editörlüğünü yaptım o vesileyle. İşte Kadın, İnsan Hakları filan, onlarla çalıştım. Sonra onlar bana o projeleri bittikten sonra, gelip, bizimle çalışır mısınız? diye teklif ettiler. Gittim orada çalıştım uzunca bir süre. Böylelikle kadın şeyinin içine girmiş oldum. Yani daha böyle bir farkındalık hali şey yapmış oldum. Ve sonra yani sorgulama, şey yapma farkına varma meselesi orada başladı ilk. Yani bu feministlerle tanışma meselesi orada şey oldu. Sonra, o sırada ben oradayken bu şey meseleleri işte, Susurluk oldu. Ondan sonra Irak işgal meseleleri filan oldu. Sonra o araydı, oradan da çıktım ve o zaman şeyle uğraşmaya başladım, bu "Irak'ta savaşa hayır" meselesiyle uğraşmaya başladım. Oraya katıldım, oradaki tartışmalara dahil oldum. İşte şeyde kitabevi bombalandı. Umut kitabevi. Oraya gittik filan, heyet olarak. Böyle, o tartışmalar orada başladı. Orada onlarla bu Kürtlük. Mesela Kürtlerden çeşitli insanlarla böyle şey yapılıyordu, toplantı yapıp çağırıyorduk. Onlar anlatıyordu filan. Onları, onlarla şey yaparken ben ayrı bir yerde duruyordum ve öyle tartışıyordum. Yani onlar işte şey noktasındaydılar; tamamen işte yani biraz bu mücadele, Kürt Özgürlük Hareketi'ni karşıt bir yerden yani onun mücadelesini ..ak.. filan vardır orada. Yani öyle tipler vardı. Onlara düşman bir yerden şey yapıyorlardı. Onunla pek denk düşmüyordum. O benim dediğim hani, kalemliler ve silahlılar meselesine daha çok, kafam ona basıyordu şey olarak yani. Onu ben hani içselleştirmiş bir yerdeydim ve birilerinin böyle harcanması meselesine çok karşıydım yani. Onları sahiplenme duygusu içindeydim. Neyse. Fakat biz bu Irak'la Savaşa Hayır meselesiyle birlikte, onun fikri de bu "****" konuşurken çıktı. Ama sonra o fikri ben şey yaptım yani, hani sahiplendim ve yürüttüm yani. Hani arkadaşlar her zaman birlikte yaptık da öyle bir şey yaptım. Bu Irak Dünya Mahkemesi yani Russell Mahkemeleri'ne benzer bir, Irak'taki savaş suçlarına dair bir mahkeme kuralım konusu, uluslararası bir girişimde bulunalım meselesi oldu filan. Onunla birlikte biz bu işe asıldık. "****" bize destek oldu. Şey yaptık ve böyle işte, Avrupa

Sosyal Forumu'na, Dünya Sosyal Forumu'na filan götürüp, bu uluslararası savaş karşıtı hareketinin bir şeyi olarak bunun benimsenmesini sağladık ve Belçika'dan, Japonya'dan işte Pakistan'dan, Malezya'dan efendim Amerika'dan, İzlanda'dan, İngiltere'den bir sürü böyle bir ekip olduk biz. Russell Vakfı'nın da desteğini aldık. İlk önce onların desteğini almak için uğraştık ve bu iş böyle genişledi. Russell Vakfı'nın desteğiyle. Ee ve şey oturumlar yaptık. Yani hani biz o zaman diyorduk ki yani burada şey çıkıyordu, hani biz Saddam'ın suçlarını tartışmayacağız dedik. Çünkü bu savaş Saddam'ın suçları nedeniyle olmuyor. Şeylerin, Amerika'nın, İngiltere'nin burada bir şey var, bir tezgâhı var ve hani bu mahkemede Saddam'ın suçlarını tartışmayacağız yani. Bu işi böyle yapmayacağız. Biz böyle dediğimiz için Kürtler bize çok kızdı. Tabii ben o zaman tam anlamamıştım. Çünkü kızan da zaten Hasip Kaplan filandı. Anlatabiliyor muyum? Gelmişlerdi bir şey yapmaya, böyle "Saddam'ın suçu yapılmadan, bu iş olmaz" filan dediler. Biz Saddam'ın suçlarını ele almadık ama biz. Bu iş yani 2003'te başladı, 2005'te bitti, iki sene sürdü tam. Oturumu İstanbul'da yapıldı bunun. Ama biz Saddam'ın suçlarını ele almadığımız için "****" destekçisi birtakım tipler de bu işin içine girdi. Yani Saddam destekçisi anlamında. Yani Saddam'a aslında komplo yapılıyor filan falan. Yani Saddam'da şunu yapmadı, bunu yapmadı gibi. Yani bugün tartışsam onlarla mesela yapmadığını iddia edebilirler, anlatabiliyor muyum? İşte Halepçe'yi de bir başkası yaptı filan da diyebilirler. Yani aslında şu anda tam bilemiyorum. Hani Saddam nasıl parçası olurdu? Öyle bir ortamda parçası olabilir miydi? Bence işi saptırırdı biraz, dağıtırdı, Saddam'ın parçası kılmak. Neyse, sonra epey bir yoğun bir çalışma oldu. Bu yoğun çalışma sırasında, burada kıyamet, aile içinde bizim çok ağır şeylerimiz oluyordu. Yani babam; 2000 yılında bir trafik kazası geçirdi çok şey yaptı, beyin ameliyatı geçirdi şey oldu. Epey bir süre şeyde kaldı 2000 yılında, hastanede kaldı. Emekli olmuştu, işte şey lisansüstü dersleri vermeye devam ediyordu ama ondan sonra veremedi. Çünkü hafızasını filan her şeyini kaybetti. Sonra yavaş yavaş onları kazandı. Bilemem ne, böyle zor bir süreç geçirdi. Sonra annem; meme kanseri oldu.

Böyle ağır gidiyordu yani biz babamlarla birlikte yaşıyorduk bu arada da. Ve şeyim, tekrar evlenmişim bu arada. Yani evimiz o haldeydi ki, evimiz babamların içine yani biz gelip, babamlarla kalıyorduk filan. Ve ağırdı yani bu mahkeme meseleleri başladığı zaman 200'de. Bak annemi 2004'te kaybettik. Yani 2003-2004 arası hani çok kötü yaşamadı ama sürekli yanında kalıyordum, ediyordum. Fakat bir yandan da bu mahkeme meseleleriyle uğraşıyordum. Böyle bir karmakarışık bir dönemdi yani benim için. Annem destek,

destekliyordu ama seviniyordu işte orada işte konuşmaya gidiyoruz, burada toplantıya gidiyoruz, televizyona çıkıyoruz, bilmem ne oluyor, hoşuna gidiyordu.

Babam ne olup bittiğinin farkındaydı, ama yani babam o kazadan sonra hiç tam kendisi gibi olmadı. Ama annem öldükten sonra esas babam kötü oldu. Yani 2004, 2006, 2007, 2008'den sonra babam kötü oldu, iyice kötü oldu. Tam şey oldu ama o ondan önce kendindeydi yani. O kitabını filan da o arada yazdı, annem öldükten sonra yazdı zaten. Şimdi bizim bütün bunlarla uğraştıktan sonra şey vardı; bu 78'lilerin Diyarbakır Cezaevi ..ak.. soruşturma, hakikat komisyonu. Oraya davet ettiler hani bunlarla uğraştın, hani gel bunu da birlikte yapalım dediler. Oraya gittim, onunla uğraşmaya başladım ve ee orada işte şey oldu yani. Kürt, Kürtlerle daha yoğun temasım o dönemde oldu. Ve orada işte Urfa'ya gittik, kaldık. Batman'da kaldık, orada kaldık, sürekli görüşmeleri anlatıyorlar, Diyarbakır Cezaevinde ne olduğunu. O süreç içinde o sırada ben şey olmuşum. Bu Ahmet Türk, Ahmet Türk'e ev vermiyorlardı. Hatırlıyor musun? Evinden çıkardılar Ankara'da filan. İşte o zaman biz bir kampanya yapmıştık. "Bizim evimiz, sizin de evinizdir" diye bir sürü isim imza toplamıştık filan. Biz onlarla uğraştık. Yani Kürtlük meselesiyle ilişkim zaten vardı, takip ediyordum. Oy da veriyordum filan da ama içinde yer almak gibi bir şeyim olmamıştı. Ondan sonra bu DTP'yi kapatma dönemleri vardı, şeyleri ve o sırada "****" herhalde bir çağrı yapmıştı. O zaman benim arkadaşım, beraber konuşmuştuk. Konuştuk, dedi ki, "gidelim biz, bir üye olalım" dedi. Yani buraya bir hani sanki bir koruma çemberi yapmak gibi bir şey lazım diye. Gittik, üye olduk. Üye olduktan sonra ben şey yapmaya başladım; çalışmaya başladım. Beni şeye aldılar, il yönetimine aldılar böyle. Ondan sonra orada basın çevirileri filan böyle çalışmaya başladım. O zaman "****", sonra "****" oldu, bizi "****"ye naklettiler. Böyle başladı Kürtler'le şeyim ve yani nasıl diyeyim, Kadın mücadelesiyle ilişkim böyle esas yerine oturdu. Ve böyle şey yaptı yani hayatımda, çok önemli bir yeri var; DTP'nin, BDP'nin, sonra da HDP'nin ve şeyin; bütün buralardaki kadın mücadelesinin. Önce DÖK sonra "****" sonra "****" Bunların çok önemli bir yeri var hayatımda ve hani kadın, işin garibi şey oldum yani bir yandan. Ha barış için kadın girişimi bu arada, barış için kadın girişiminde önemli şey yaptım o dönemde, orada da çalıştım. Barış için kadın girişimindeki çalışmalar vardı. Yani kadın hani, her şeyi bir kadın bakış açısıyla sorgulama meselesi ve hatta hani feministlerle o ilk ilişkiyi, kadın insan haklarında kurdum dedim ya. Yani daha sonrasında da barış için kadın girişiminde daha esas ilişki. Yani kadın insan haklarındaki, daha iş seviyesindeydi. Hani belli konuların gündeme gelmesi, okumalar filan açısından olabilir de ama asıl ilişkiyi; şeyde barış için kadın girişiminde esas kurmuş oldum ve en önemli ilişkiyi de Kürt kadın

hareketiyle birlikte yani. Türkiye feministleriyle ilişkim aslında Kürtler dolayısıyla oldu (gülüyor). Anlatabiliyor muyum? İlginç bir şey oldu. Öyle yaşadım yani. Hani feministlerle doğrudan ilişkiye geçip de feminist mücadele içine dahil olmadım. Kürt kadın hareketleri dolayısıyla feministleri tanıdım ve feministlerle birlikte mücadele etmeye başladım. Böyle oldu.

Aslında Kürt kadınlarının da mücadelesi biraz böyledir biliyor musunuz? Kürt kadınları da bu kendi mücadele deneyimleri içinde Kürt kadın hareketi, şey diye anlatır kendini. Ben de onu gözlemlerim mesela, tartıştım arkadaşlarla da yani. Hani biz şeylere mücadeleye başladık ve kendi edinmişliklerimize karşı, bir hani sömürgecilğe filan karşı mücadele ederken, cezaevlerinde mücadele ederken ve de kendi gücümüzün farkına varıp dikilirken hani feminizmden filan, tartışmalardan, hiçbir şeyden haberimiz yoktur. Biz sürülünce, sürgüne yollanınca, kentlere ve kendi mücadelemizi oraya taşıdık. Onları, yani hani kadın mücadelesini ve kadınlık bilincini ve farkındalığını, cins bilinci her şeyi feministlerden öğrenmedik. Biz kendimiz öğrendik ama kendi mücadelemizi kentlere taşıdık ve orada feministlerle bir buluşma oldu diye aktarılır. Bende çok farklı bir yerden ama benzer bir şey yaşadım yani, düşününce öyle oluyor. Bu arada çeviriler yapıyordum. Çeviriyi her zaman çok sevdim, çeviri yapmayı. Yani üniversitede başladım çeviri yapmaya aslında.

Yani İngilizce'den Türkçe'ye Türkçe'den İngilizce'ye çevirme meselesini. Hani sanki böyle bir şeyleri aktarıyorum, hani bir başka şeyi birileriyle paylaşıyorum, bilgiyi paylaşıyorum gibi geldiği için hep çok sevdim ve dile de bir yatkınlığım da var. Yani, Arapça öğrendim, Kürtçe öğrendim. Bir sürü böyle şey yani. Kafaya şey yapıyorum, yani başkalarıyla o tarz, dili üzerinden ilişki kurma meselesini önemsiyorum ve seviyorum. Ama Fransızca öğrenmedim mesela. Onlara gıcık oldum (gülüyor). Öyle bir yanımda var. Anlıyorum ama yani öğrenmemek ayrı bir şey. Ama kendim, o benim dışımda bir şey o, anlıyorum. Öyle bir kulak şeyi oluyor ve anlıyorum ama hani İngilizce bildiğim gibi, Fransızca bilmiyorum. Dili çok sevdim ve şey çeviri yaptım, çeviriyi de çok severek yaptım. Bu siyasi çalışmalar içinde son dönemlerde çok parti meclisi filan falan derken hiç vakit olmadı. O çevirilerimi çok aksattım. Şimdi yeniden bir takım çocuk kitapları filan, evde oturuyorum diye, göndermeye başladılar, Böyle bir, böyle şeyler çevireceğim. Seviyorum çünkü çeviri yapmayı. Bir de İngilizce bir şey okuduğum zaman, hoşuma gidiyorsa hemen çeviriyorum. Şimdi diyorum. Böyle sanki çocuk hemencecik okuyacakmış gibi. Halbuki o yazı hadisesi olmasa mesela okuyarak çevirme filan, yeni öyle şeyler çıkmaya başlamış. Okuyunca bilgisayar yazıyormuş filan, böyle bir şeyler, programlar var. Çok iyi değil galiba henüz

ama, o benim hep hayalini kurduğum "ah şöyle bir şey olsa filan" diye istediğim bir şeydi. Öyle şeyler. Çeviriyle böyle bir ilişkim oldu.

Sonra bir cezaevi sürecim oldu, biliyorsunuz belki. Yani 2011. 2011 Ekim ayında bu bizim bütün şeyi, İstanbul KCK Davası diye, İstanbul'daki bütün BDP Örgütünü topladılar ve şey yaptılar, cezaevine koydular. Birkaç dalga halinde, beni ilk dalgada şey yaptılar, aldılar. Ondan sonra "****" cezaevinde kaldık. İki buçuk sene kaldık, hala devam ediyor dava. 200 kaç? 205 kişilik bir dava yani, bayağı kalabalık bir dava. Ee şey, ne derler? Bu cezaevi iyi bir şeydi, şey anlamında yani o kadar çok kadınla birlikte olmak, müthiş bir şeydi. Tabii ki şeydi, sorunlu, yorucu yönleri vardı. Babam evde hasta filan böyle. Problemlili bir hadiseydi. Yani eşim olmasaydı zor altından kalkılırdı babamın durumunun. Ama şeyi, cezaevindeki o ilişkiler, çok şeydi, çok müthişti yani. Şey olarak yani o dönemde, o kadar çok insan alıyorlardı ki içeri. Şimdi eskiden tek, belli tipti insanlar, bu Kürt hareketinden içeride. Anlatabiliyor muyum? Yani hani daha çok, daha uzun seneler yatıyorlar, bilmem ne yapıyorlar, kadro tipler yani daha çok.

Şimdi bizim dönemimizde; BDP yani BDP'de bin bir türlü insan vardı. Yani sırada, hiç kadro filan değil yani pek çok değişik değişik insan vardı yani. Hani şeyi bile almışlardı yani bir dönem gelmiş, senelerdir uğramayanları bile almışlardı. Anlatabiliyor muyum? E biz girdiğimiz zaman, o içerdekiler şaşkına döndüler tabii. O disiplin misiplin, hepsi (gülüyor). Yani ne yapacaklarını şaşırdılar. Ama bizden sonraki dönemde, bu HDP zamanında daha da beter olmuş. Şimdi ben görüşe gidiyorum. O dönemdeki arkadaşarımdan biri de şimdi "****" kadın cezaevinde. Onun görüşçüsüyüm. O 30 yıllık şey şimdi, şimdi perişan vaziyetler. HDP olunca bir de daha da dağıldı. Yani gençler gidiyor, işte ne bileyim işte twitter'a bilmem ne yazmış, sosyal medyadan yazmış, onlar geliyor filan. Onlar ne doğru dürüst bir şey okuyabiliyorlar, ne doğru dürüst bir şey çalışabiliyorlar, ne gelenler doğru dürüst işte bir programa, bir şeye riayet etmeyi biliyorlar. Çok zor yani halleri çok zor. Bir yandan da şey oluyor yani dışarının havasını almış oluyorlar, o bakımdan da iyi bir şey oluyor. Neyse. Biz cezaevinde iyi ilişkiler kurabildik, farklı farklı insanlar vardı, gençleri vardı, yaşlısı vardı, kadrosu vardı, kadro olmayanı vardı. Yani böyle bir kader birliği etme meselesi ve hani bir yandan oradaki ilişkileri, çünkü çok hassas bir ortam sonuç olarak. Çatışma çıksın kendi aranda değil, fikir ayrılığı, kapışma ve hani çatışma derken, fikir çatışması anlamında. Şey çıksın kimse istemiyor. Hani sonuç olarak fikir, yani küsmek istemiyor veya böyle soğukluk olsun istemiyor. Çünkü kapalı bir ortamdasın, nasıl? Yani o ilişkileri doğru dürüst götürmek, toleranslı

olmak, birbirini anlamak, tanımak ama bir yandan da değiştirmeye uğraşmak filan böyle çok girift bir şey, zor bir şey. Ama çok öğretilici ve onu da çok iyi beceriyordu oradaki arkadaşlar. Şeydi yani öğretiliciydi o anlamda. Buradan öyle bir şey hissediyorum ki, artık yani mesela, kadınlarla bir çalışmayı yapmak, çok daha farklı karma bir çalışma yapmaktan. Karma çalışmayı yaparken, kendini bir cendereye sıkılmış, sıkışmış gibi hissediyorum. Yani bir karma ortamda tartışırken, başka şeyler hissedebiliyorum. Yani erkeklerden gelen, erkeklikten gelen filan böyle böyle bir de şey hissediyorsun. Yani bende biraz açık, kişi olarak değil kadınlardan daha böyle bir açıkları görüp onlardan faydalanma kapasitesini, potansiyelini hissediyorsun. O zaman orada daha böyle açık tartışamama şeyin oluyor, anlatabiliyor muyum? Kadınlar arasında her şeyi dibine kadar tartışabiliyorsun, çözebiliyorsun ve hani haksızlık olduğunu düşündüğün zaman mücadele edebiliyorsun filan böyle böyle bir şey oluyor. Ama karma ortamda artık onu çok kolay, belki benim bulunduğum noktalarda yapamıyorum. Yani şeydir, onun sıkıntısı, o da sıkıntılı bir şey. Aslında karma ortamda da bunu yapabilmek lazım. Ama geleceğiz belki o noktaya bilmiyorum. Yani bunun da çatır çatır mücadelesini verebiliyor olmak lazım karma ortamda da. Ama bir yandan da HDP çok bileşenli bir yapı ve (gülüyor) çatır çatır mücadele maalesef bir türlü tam verilmediğini biliyorum. O da ayrı bir problem. Bilmiyorum, böyle, Böyle yani, böyleyken böyle.

Ee, şu sırada şeyle, yani işte bu Kadınlar Birlikte Güçlü'de çalışıyorum. Kadınlar Birlikte Güçlü, önemli bir çalışma olduğunu düşünüyorum. Bizim kadın özgürlük meclisimiz vardı. O çok önemli bir çalışmaydı ama onu hem gecikmiş zamana denk geldi hem de şey oldu; biz bir eksiklik yaptık. Yani ben kendi payıma eksikliklerimi görüyorum, şeylerimi görüyorum yani. Hani insanları sadece toplantılar içinde, toplantıların el verdiği kadarıyla değil, toplantılar dışında arayıp sorarak ilişkiyi sürdürmek, bir şeyleri sürdürmek çok önemli. Yani o ilişkilerin teknik ilişki değil daha derinlemesine ilişkiler haline gelmesi çok önemli.

Bunu önemli buluyorum ama başarabildiğim söylenemez, eksikliğim var o konularda onu düşünüyorum. Yaşadığımız dönem bence bize onu gösteriyor. Kadınların bir şeyleri alt etme, yaratıcı çözümler bulma gücüne inanıyorum. Mesela yuvarlak masa toplantısı yapmıştık. Yani yerel yönetimler konusunda ne kadar önemli konular tartıştık. Ama sonra yani onu başka aşamaya geçirmek de gerekmiyor. Bir şekilde sürdürme konusunda bir şeyimiz var, bir eksikliğimiz var. Yani mesela biz o toplantıyı, toplantı toplantıda kalmasın, devamı da gelsin filan diye hep şey yaptık ama bilmiyorum yani bir türlü... Başka türlü

ilişkiler kurmak lazım belki. Yani bu iş çıkacaksa yine kadınlardan çıkacak. Ben onu biliyorum da. İlişkileri mesela, belki ziyaret edip kurmak lazım. Belki sadece mail üzerinden yazıp kurmamak. Yani mail üzerinden bir şey paylaştığın zaman ve mailden sonra bir dönüş olmadığı zaman böyle kuruyup kaliveriyor ilişkiler. Onun başka yöntemlerini mutlaka bulmamız lazım diye düşünürüm. Yani mesela bunu, aslında bunu yapacaksın yap, bunu konuşup da yapmıyor olmak da ayrı bir sorun. Böyle de bir tarafı var işin. Yani hani ne bileyim mesela; size gelip, sohbet edip, hani bir şeyler yazdım o mail grubuna, diyelim şöyle bir şeyler yapalım filan falan diye. Ama işte bir-iki cevap yazdı ama sonra bir şey olmadı. Yani bu bir, o toplantıya katılan insanların genelinde bir isteksizlik de olabilir ama en azından birkaç kişi de istek vardır değil mi? O isteği tutup yürümek ve oradan güç almak lazım. Bu konuda da ben kendimi bildiğim için, eskiden nasıl çalıştığımı bildiğim için, şimdi yapmadığım şeyleri çok iyi hissedip, görebiliyorum ve onun da sıkıntısını yaşıyorum (gülüyor). Açıkçası budur yani. Bu, bilmiyorum. Sorguluyorum da kendimi yani, hani yoruldu mu? Başka bir şeyler mi yapmak istiyorum? Bilmem nemi, ama hani bu yoruldu deme lüksü de bana lüks gibi geliyor. Yani bir yerinden bir şeyin tutup yürümek mutlaka lazım diye düşünüyorum. Her zaman hiç bundan vazgeçmedim, illaki de şey. Ama belki keyif aldığım şeyleri yapmakta eksik kaldım. O da olabilir. Yani hani bir tarafı da bu bu işin. Hani bir yandan, bir şeyleri şu toplantı, bu toplantı, bu bilmem ne, bir işi üstüne alma ve o işi üstüne aldığın zaman başka bir işle uğraşmamak. Yani böyle biraz daha zengin yaşamak lazım herhalde diye düşünüyorum yani ben o konuda biraz, otistik miyim neyim (gülüyor)? Anlamıyorum. Yani tam şey yani, kapıya mesela bir yazı yazılacak, bir şey yapılacak, onu yapana kadar başka bir şeyle uğraştığım zaman suçluluk duygusu çekiyorum. Anlatabiliyor muyum? Ve böyle bir şey. Halbuki bu zararlı bir şey yani bu insanı hırpalayan, yıpratın bir şey ve de tüketen bir şey. Onu bir şekilde artık bu yaştan sonra belki aşabilir miyim? Bilmiyorum (gülüyor). Böyle yani şeyin eksikliğini hissediyorum, biliyor musun? Burada eskiden nasıl mücadele ettim yani veya kendimi bir mücadeleye nasıl verdiğimi bildiğim için, şimdi o tarz da yapmıyor olmak bende hep eksiklik duygusu yaratıyor belki de bilmiyorum. Onun huzursuzluğunu sürekli yaşıyorum ama, o şeysi yaşadığım bir şey, bir huzursuzluk. Aşmak için ne yapıyorsun desen, dört başı mamur gidip kendimi şu anda içinde bulunduğum ortamı da terk edipte bir şey de bir türlü yapmıyorum böyle.

Mimarlık şöyle oldu (gülüyor). Mimarlık tabii, o bıraktıktan sonra yıllarca hiç alakam olmadı mimarlıkla. Ondan sonra, o aftan sonra da üniversite affı da olmuştu. O dönemde babam çok ısrar etti. Hadi dedi, şey yap, bir diplomanı al, az kalmıştı filan. Ben de

başvurdum. O bir sınavlar yaptılar, bir şeyler yaptılar. Onları da başardım sonra ama şey oldu, yani öyle bir hadise oldu ki mimarlık çok değişmişti bir kere. Yani biz çiziyorduk her şeyi, bizim bunlar şimdi hepsini bilgisayarda yapıyorlarmış. Bir atlama, bir dönem atlama. Ve o dönem atlama üstüne bir de teknik üniversitenin, ona ne deniyor, bir dairesinde, öğrenci işlerinde iki tane kadın vardı, onlar beni sabote ettiler. Şöyle sabote ettiler. Öğretmen, hocalar çok iyi davrandı fakat işte hepsi şeyler, işte şunu gösterdi, bunu şey yaptı, kabul şeyleri geldi. Fakat bu kadınlar, o kayıt işlemini sömestrin nerdeyse ortasına gelinceye kadar tamamlamadılar bir türlü. Anlatabiliyor muyum? Çok uzattılar ve hani onlar uzattı diye onları suçluyorum. Çünkü kulak misafiri oldum. Ben dışardayken, kadın öbürüne diyor ki "amaan bu yaştan sonra okuyacak da ne yapacak?" Böyle konuşuyor. Bir gelmiş, bilmem ne yapıyor filan falan. Yani önüme şunu da gidip şuna imzalatmamız lazım, bunu bilmem süreli böyle önüme işler koyuyorlardı ve bir de kalan ders sayımdan fazla ders verildi, ders sayısı da artmıştı filan. Ben dedim ki. Bir de sömestrin ortasına varmıştı nerdeyse. Ben dedim uğraşamayacağım. Yani hani bunun mücadelesini veremeyeceğim dedim yani (gülüyor). Bu bir mücadele gerektiriyor. Hem idare hem mücadele edeceğim. Hem derslerle, bilmem neyle, bir de bu kadar çok ders nasıl. Mimarlık yapma şeyim yok ama mimarlık eğitiminin verdiği bir şey var, onu da çok seviyorum. O da benim işime çok yarıyor. Mimarlıkla, şehircilikle ilgili konularda her zaman ilgileniyorum ve onlara daha söyleyecek lafım oluyor. Okuyacak, okumaya zaten meraklıyım ama proje yapmayacağım, bilmem ne yapacağım, bu diplomayla da mücadele edemeyeceğim dedim ve orada bıraktım. Babam çok bozulmuştu o zaman. Onu bıraktım, öyle bıraktım yani "amaan kadına bak" dedi ya. Gerçekten yani çok canımı sıkmişti o. Dedim mücadele edemeyeceğim. Böyle de bir kendimi sabote ettirdim yani. Onu bile bile ama, sabote olduğunu bile bile. Tamam dedim, mücadele etmek istemiyorum (gülüyor) bunlarla, öyle bıraktım. O eksik olsun dedim. O dönem öyle yaptım.

Hayaller şeydi yani, doktorluktu. Söyledim ya. Ya o doktorluk hayali de nasıl başladı biliyor musunuz? O da acayip bir şekilde başladı. Bir tane kitap okudum, okumuştum ortaokulda. Kitabın adını şimdi unuttum ama Albert Schweitzer diye bir hekimin Afrika'da yaptıklarından bahsediyor. Tabii onun orada yaptığı çok müthişti yani. İşte insanlarla uğraşılıyor, şunu yapıyor, bunu yapıyor filan. Müthiş bir şeydi ve ben hatırlıyorum annemle bir gün, bir yerden bir yere yürüyorduk. Anneme bütün yol boyunca kitabı anlattım. Annem böyle hayretler içinde kalmıştı. Yani nerdeyse kitabı ezberle anlatıyor gibi böyle. O kadar içime işlemiş. Yani ben, öyle kitaplar şey yapıyorlardı bana. Jules Verne'ler okuyordum. İşte bu Albert Schweitzer, şudur, budur. Ama sonradan baktığımda ondan sonra ben

"doktor olacağım" diye tutturdum. Ve devam etti yani, istikrarlı bir şey. Öyle ki; sonunda bana işte doğum günü hediyesi mikroskop aldılar. Yani böyle bir biyoloji dersi, bilmem ne, deneyler, şunlar, bunlar, böyle istikrarlı bir şeydi. Ve sonradan o Albert Schweitzer'in aslında bir misyonerlik şeysi olduğunu (gülüyor) ve hani bir sömürgeci, bilmem ne olduğunu Afrika'da, sonradan idrak ettim. Onu yıllar, yıllar sonra yani hani. Mesela, öğretmen olmak çok istemedim ama mesela. Köy Enstitüleri'ne hayrandım o dönem. Çünkü o ilk Köy Enstitüleri'nin kurucularından olan arkadaşarımla filan böyle ama Köy Enstitülerinde bir aydınlanmacı yön var, bir de asimilasyoncu bir taraf var filan. Eğitim sistemi açısından, neyin olup olmadığı tartışmalı bir konu filan. Onları sonradan fark ettim ama çok o zaman şimdi çok mesela şey yaptığım bir şeydi.

Şey isterdim; böyle bir tane evim olsun. İçinde bir sürü, bir sürü çocuk olsun. Hani illaki de benim çocuğum olması gerekmiyor. Ama hani bu şey vardır ya, 'Küçük Kadınlar' ve onun çocukları, hani o ev. Orada bir sürü çocuk şey yapıyor falan, mesela onu çok severdim. Yani hep böyle kitaplarla bağlantılı hayaller. Şey mesela, öyle bir ev olsa, öyle bir çocuk, bir sürü çocuk olsun içinde ve o çocuklarla birlikte yaşayalım ve o çocuklar işte bir yandan eğitim olsun, bir yandan büyüsün, yeni birtakım insanlar yetişsin. Köy Enstitüleri ha... Yani böyle şeyler. Bir yandan doktorluk. Ama öğretmen gibi değil. Öğretmenlik şey yapmaz böyle. Ama doktorluğu işte dediğim gibi; çizdim geçtim yani o dönem. çünkü devrimci olmak diye bir şeyim vardı. O büyük bir hedefti, bir hayal şey yani, mücadele hayali vardı. Öyle ama mesela, kendimi mesela şey, darmadağınık olduğu zaman, yani resmi bir dağılma da olmadı kendi örgütlülüğümüz ama darmadağınık oldu. O zaman kendimi gerçekten böyle bir acayip hissetmişim. Hiç kendimi bir örgütlülük dışında hayal etmemişim, anlatabiliyor muyum? Mücadele dışında bir şey hayal etmemişim. Sonra şey oldu, sonra böyle, mücadele meselesini, yani hep kendime bir yandan hayal ettiğim şeyler yani illaki de bir mücadele tarafı olacak. Yani bu düzen mutlaka değişecek bir şekilde. Onun mücadelesi içinde olma hayalimiz vardı.

Başka hayal şeydir. Ee gezme, yeni yerler görme, denize, deniz yoluyla üstelikte yani hani şey yapma; hani bir tekne, buradan oraya, oradan oraya, sınıra engel bir şey tanımadan gezebilsem yani. Farklı farklı yerler görme, tanıma, güzel yerler görme şey yapma yani, orada turist gibi de değil, biraz oralarda kalarak, gezerek yani. Biraz daha genç olsaydım şu sırada herhalde mutlaka Amerika'dan da öteye gitmişim yani. Oralarda dolanıyordum; o Meksika'da, Brezilya'da, Arjantin'de mutlaka o işleri yapıyordum. Benim zamanımda o işler çok fazla şey değildi. Yani gençliğimde yapılabilir hadiseler halinde

değildi ama mutlaka oralarda şey yapıyorduk diye düşünüyorum. Yani bu Irak Dünya Mahkemesi sayesinde; dünyanın pek çok yerini gezme imkanı, gitmek, gezmek, görme imkanım olsaydı. Çünkü insanlarla tanışmak... Ama onu çok severek tanıştım yani, hoşuma gitti. O farklı yerlere gitmek, farklı kültürlerle tanışmak, şey yapmak bu hep çok sevdiğim bir şey. Çeviri mesela. Çeviri de çok severek yaptığım bir iş. Onu yaptım mesela. Bunu yapmaya da devam ediyorum öyle. Sonra ben diyecektim unuttum aslında. Mesela; kendimi huzurlu, yüreğimi rahat hissettiğim hani mesela annemlerin orada bir ev vardı, şimdi bizim oldu yani, hani oraya gitmek hoşuma gidiyor. Orada böyle bir şey oluyorum. Ama oranın huzuru, hani denizin huzuru... Denizle de ayrı bir ilişkim var. Ama şeye gitmek; Diyarbakır'da kendimi en huzurlu hissettiğim yer Diyarbakır. Yani orada da böyle bir başka. Tabii kayyumlarla yani daha farklı oluyor da yani, bir orayı daha bizim gibi hissediyorum. Böyle şey gibi, kendimi ait olduğum bir yer gibi. Anlatabiliyor muyum? AMED başka yani. Yani gitsem eminim ki mesela Şırnak'ta da öyle hissedirim, anlatabiliyor muyum? Mardin'de de öyle hissedirim, Urfa'da da. Yani bu şey, hele eskiden daha öncelerinde, kadın kenti oldu, bilmem ne oldu o zamanlar gittik. Oralarda çadırlar kurduk, 8 Mart'ı orada kutladık filan. Yani o zamanlar böyle daha şey böyle, ferah hissettiğim, rahat hissettiğim, kendimi güvende hissettiğim bir yerdi. Şimdi o kadar, hiç kimse kendini orada güvende hissedemiyor ama yine de arkadaşlarımda içinde kendimi daha güvende hissediyorum. Şey olarak hissetmiyorum. Mesela şeydi yani o, şeye girerken DDP'ye filan girerken, mesela on yıl öncesinde şöyle, o dönemde de böyle yine öyle bir dönemdi. Yani her şey Kürt olan, Kürtlüğe dair her şey böyle bir suçlama vesilesi oluyordu o zamanlar. "Aa, Kürt" filan diyorlardı. Yani hani sanki bütün toplum. Kürtlere karşı cephe almış izlenimi yaratılmaya özellikle çalışılıyordu. Böyle bir hal vardı. Bugün daha beter tabii de. Mesela o zaman da böyle bir kere Beşiktaş'tan Üsküdar'a geçiyordum, geç saatti. Motora binmiştim. Motora bindim böyle. Motorda şimdi tek kadın olabilirim veya iki-üç kadın daha vardır, belki daha vardır motorda. Böyle bir tane adam geldi böyle, elinde tesbih filan var. Böyle bu karşımda oturan bir adam. Ona ne, ne o? dedi. Ne biçim o hal dedi, doğru dürüst şey yapsana, Kürt müsün, nesen? dedi. Tamam mı? Böyle ama, böyle konuşarak gibi değil, küfreder gibi söylüyor, bağırarak, çağırarak... Ben de dedim ki, "Kürt olsa ne olacak?" dedim, tamam mı (gülüyor). Sinirime dokundu yani. Yani Kürt olmak bir suç olarak şey yaptı. Adam ona bir cevap veriyor filan ama ben artık şey ihtiyacı hissettim yani, "herkes sizin gibi düşünmüyoru ifade etmek lazım" deyip, "Kürt olsa ne olacak?" ayıp mı yani filan, suç mu, bilmem ne böyle... "Aman teyze sen ne atlıyorsun?" filan falan bana böyle bir takım... Niye? dedim. Yani burada oturuyorum, yüksek sesli konuşuyorsun. Kürt olmak suç mu? filan gibi böyle. O çizgide, böyle bir şey

yapma ihtiyacı, daha bir tutum alma, bir tavır alma şeysi, pis... hissediyorduk çok fazla yani ve o öyle girdim. Yani mesela, o zaman sanırım daha önce kaydolmuştu o BDP'ye. Hatta parti meclisinde miydi, neydi DTP'de.

Bir yerlerde şey, o zamanlar şey çıkıyordu, bu Batman'da. Kuyulardan cesetler çıkıyordu, kemikler çıkıyordu. Kuyulardaki kemikler meselesi filan var. O zaman bir toplantıya gitmiştim. O zaman böyle bir şey tartışılıyordu. Demişti ki, yani bizim demişti, haberimiz yoktu, demişti. Hani kuyularda kemikler olduğundan, bilmem neden. Yani bilmiyorduk hani, haberimiz olsa yani çok daha farklı olurdu filan. Ama şeye gittiğimiz de, o Diyarbakır Cezaevi'yle ilgili o görüşmeleri yaparken, şeyde, Urfa'nın çeşitli yerlerinde; Siverek'te filan, oralarda konuştuktan sonra, Urfa merkezde bir evde konuştuğumuz arkadaşlarla sohbet ediyorduk. Bir tanesi dedi ki, siz dedi, 12 Eylül'de dedi, bu Diyarbakır Cezaevi'nde gereken tepkiyi, Batı'da gösterseydiniz dedi, bu kadar bela, bu kadar yaşanan, bu kadar acı yaşanmamış olabilirdi. O zaman şey yaptım, ona dedim ki, niye dedim. Batı'da da biz bir sürü şey yaşıyorduk. Burada da çok ağır şeyler yaşıyordu. Yok öyle değil dedi. Burayı ve burayı biliyor olmanız lazım. Çünkü biz anlatıyoruz. Duymama diye bir şey yok dedi. Dinlememeyi, duymamayı tercih ediyor... Yani buna karşı, ciddi bir sahiplenme, bir tepki, bir şey olabilseydi dedi ve sonrasında yani düşün dedi. 12 Eylül 80. Biz oraya gitmişiz, kaç? 2000 bilmem kaç? Anlatabiliyor muyum? Bu kadar zaman mı? Hoş geldiniz ama geç geldiniz dediler. Neler neler oldu yani arada. Hani ona çok daha erken, bu baskı ortamı kalktıktan sonra en azından kıyameti koparsaydınız, bu olanlara; 90'lar yaşanmayabilirdi, başka şeyler yaşanmayabilirdi. Çok geç kaldınız. Ben o zaman buna tepkilenmişim ama sonradan içime işledi yani. Doğru söylüyordu. Yani dediği çok doğru. Yani dinleseydik; hani o zaman da çıkıyordu yurtdışında bilmem ne gazetesi veya işte Kürtlerin bilmem şu gazetesi, bu gazetesi. Biz o gazeteleri okumuyorduk ki. Yani biz Kürtleri kendi kanallarımızdan şey yapıyorduk. Yani Kürtleri Kürtlerden dinlemek diye bir derdimiz yoktu. Anlatabiliyor muyum? Kürtlerin derdini Kürtlerden bir türlü dinlemedik. Çok geç dinledik. O zaman bu da ciddi bir sorun. Bu da aslında bütün o filan falan yani anlatabiliyor muyum? Bütün o sömürgecilik meselesi. Bu şey "****" den sonra girerken, o girişimiz öyle şey yaptı yani. Ben hani hep yanlarında oldum. O yüzden seni dışarıdan şey yaptım, bilmem ne yaptım. Ama bu sefer boylu boyunca içlerinde olacaksınız, başlarına ne geliyorsa benim de başıma gelsin diyeceksin. Öyle bir duyguyla şey yaptık. Ama o da hani onu düşündük. Tamam bu iyi bir şey de onların başına ne geliyorsa benim başıma da gelsin işi o kadar da kolay bir şey, sevinilecek bir şey değilmiş, anlatabiliyor muyum? O, "onların başına ne geliyorsa, benim de başıma gelsin" in bir katlanma meselesi var,

ona da katlanmak lazım. Yani bunu hakikatten samimi olarak, boylu boyunca girmek de zor bir şey. Ona tam olarak, yani köprüleri yakmak lazım. Onu da hiç kimse, tam olarak ben de yaptım diyemem. Yapabildim diyemem. Anlatabiliyor muyum? Böyle bir kendini koruma hali oluyor. Yani bunu aşmak lazım. Bunu illaki de aşacağım. Aşınca da kim bilir nerelere gideceğim? Onu desem bilmiyorum ama, şeyi, bu önemli bir şey. Bir de iktidarlar da hegemonlar da, sana tam onlar gibi yaklaştı. Anlatabiliyor muyum? Onların bazıları ya bazen daha sert yaklaşabiliyor. Vay sen bizim, şey sen Türksün. Ve niçin? Dedi. Bunların arasında ne işin var? Diyor. O birazcık da şey... O da geçici bir şey oluyor. Ondan sonra çünkü, sana sahip çıkan başkaları oluyor. Başka birileri sana sahip çıkmayı, onlara sahip çıkmaktan daha kolay görüyor, daha rahat görüyor ve onu yapıyor. Anlatabiliyor muyum? Bunu cezaevine girdiğimde de gördüm ve sinir oldum yani. Sonuç olarak, hani mücadele de etsen, arkadaşım niye bana sahip çıkıyorsun da "****" böyle bir şey yapmasın. Sen bana niye böyle sahip çıkıyorsun? Sen niye işin tamamına birden sahip çıkmıyorsun? Yani orada sen temiz bir varlıksın. Terörist değilsin sen, olamazsın zaten. Yok Amerikan Koleji'nden de gelmişsin, bilmem ne de. Hani öbürü nereden gelmiş? Yani evinden gelmiş, bilmem ne? Yani böyle, böyle zor bir durum aslında. Bu şey bir durum, onun için bilmiyorum yani sonuç olarak, ölüm orucu yapıyor. Leyla Güven yapıyor yine. Anlatabiliyor muyum? Yani oradaki bizi, bizlerden; Türk olanlardan biri yapmıyor. Yani öyle öyle bir nokta. Böyledir, bu iş böyle.

Bir sürü çocuk olsun istiyordum ama kendi çocuğum bile yok. Yani bak, evin içinde bir sürü çocuk böyle. Kocaman bir ev olsun, bir sürü çocuk koşturuyor olsun içinde filan falan hayal ediyordum. Tabii hepsi benim çocuğum olsun, ben doğurmuş olayım diye bir derdim yoktu. Ama yani öyle şey, şimdi kendi çocuğum da yok. Ya mesela, o zaman o şey gibi anlatıyordum, çocuk akli işte, gitmişler işte ..ak.. da kalıyorlarmış. İşte şu kadar işte toplu bilmem ne yapıyorlar, şunu yapıyorlar, bunu yapıyorlar. Yani o zaman da mesela şeyin farkında değildim. Yani o da değildi herhalde. O daha çabuk görmüştür muhtemelen orada da. Yani Filistin, İsrail hani toplu, kolektif yaşıyor olmak güzel bir şey, ilerici bir şey gibi. Halbuki, her şeyini hani kolektif yaşayabilir ama hiç. Sömürge olarak kolektif yaşayabilir (gülüyor). Anlatabiliyor muyum? Başkalarının yaşamı...

Mesela, İsrail, Filistin meselesinin farkına varmak ayrı bir şeydi. Yani İsrail hep Hrant Dink'in hatıra defteri üzerinden ve de Yahudilerin, Museviler'in hep üzerinden tanıdık değil mi? Ama işte Filistin meselesi. Deniz Gezmiş'ler Filistin'e gitti. İşte İsrail bilmem savaşı açtı. Böyle bir şey ama ne tam dibini bilebildik, ne nereden çıktı, ne oldu diye bir şeyin

ayırđına varabildik. Ama öyle bir noktam oldu ki, onun farkına vardıktan sonra, İsrail gibi devletin varlığını kabul etmeyi bir suç olarak algılama noktasına geldim. Sonra hani işte birlikte nasıl yaşayacaklar? Acaba yaşayabilirler mi? filan falan. Yani Filistin olayıyla tanışmam da böyle bir şey oldu mesela. Çarpıcı bir hadise yani. O zaman İsrail'de nasıl yaşayabildi? Hani nasıl yaşayabiliyorlar acaba? Böyle Musevi birtakım tanıdıklarım, arkadaşlarım gidiyorlar İsrail'e ve İsrail'de yaşayabiliyorlar. Nasıl yaşayabiliyorlar orada? Ama sen Türkiye'de nasıl yaşayabiliyorsun (gülüyor)? filan gibi yani anlatabiliyor muyum? Dünya çok şey, hiç böyle tek düze değil. Böyle bir şeyler, ama onun bir şeysi olması lazım, insanın bir hattı olması lazım. Onun bir tarafına düşer hepsi. Bunların da o hat. Hani bu iyi bir kültürün ötesinde bir hat. Bir değerler hattı olmak durumunda. Özgürlük değerleri, bir değerler olması lazım. Onura dair değerler, kadın, kadına dair değerler. Bu buna dair bir şeyler olması lazım. Yani, değişik yani. Şey yapmıştık Paris'te, Türkiye'den bir grup feminist gelmişti. O ilk şeyleri herhalde, hareketleri filandı yani. Bir grup feminist gelip, oradaki bütün işte, sosyalizmi filan, bütün kadınlarla, bu örgütlerle filan böyle bir toplantı yapmak istemişlerdi. Ben de gitmiştim işte bizimkilerden doğru. Yani böyle değişik bir feminizmdi onlarınki de. İlk şeyiyle verdi böyle işte kadın, kadınlar her zaman tutulacak ve desteklenecek. O zaman demiştim ki; ya Semra Özal'ı olsa, onu da mı destekleyeceksin? Yani nasıl bir şey? filan gibi. Mesela o şeyi açıklayamamışlardı. Şimdi bana birisi böyle dese, ben açıklarım, "biyolojik olarak kadın olmakla, kadın bakış açısına sahip olmak" filan. Erkekleşmiş kadın olmak filan, bir sürü şey konuşuldu. Onlar öyle diyememişlerdi. O zaman Semra Özal iki gün sonra... Semra Özal demişti çünkü. İki gün, iki-üç gün sonra Paris'e gelecekti Semra Özal. Bir şeyin açılışı, biz de orada bir eylem yapalım diye plan yapıyorduk. Yani, ondan sonra biz bir sürü hazırlık yaptık, bilmem ne yaptık ama o kadın gelmedi o açılışa. Duydular herhalde. Yani o toplantıda biz böyle bir şey yapacağız, siz ne yapacaksınız mesela? Filan diye konuşmuştuk. Sonra kadın açılışa gelmedi artık, bilmiyorum. Yani şey feministlerle böyle ilk şeyim orada olmuştu. Ve şeydi; sosyalist kadınlarla feministler arasında böyle acayip bir çekişme vardı. Anlatabiliyor muyum? Yani şey, yani birbirinin şeyini açığı bulmak, şeyini bulmak gibi böyle bir hani... Şimdi kadınlar arasında öyle bir şey yok. Aşmışız şimdi öyle bir şey yok. Ama o zaman sanki örgütler arasında hani olur ya bu acayip tartışmalar, hiç kimse birbirini dinlemez, hala oluyor bazı yerlerde. Mesela 8 Mart toplantılarında bunu hissediyorum, görüyorum ve çok üzülüyorum. Mesela 8 Mart platformları kuruluyor ya, bütün o şeyden, sadece kadın örgütleri gelmiyor, karma örgütlerden kadınlar da geliyor ve oralarda böyle. Bazılarında hala daha o sertliği, o şeyliği, kadınlar arasında olmasına alıştığımız o tartışma şeyinin dışındaki bir katılımı görüyorum. Genç üstelik de insan şey yapıyor. Ne

bileyim, nasıl gidecek bu iş böyle, nasıl aşılacak? Ama azalıyor. Yani konuşabilenler, daha birlikte iş yapabilenler, çok daha fazla tabii. O aşıyor, aşıyor, o güzel bir şey öyle.

Ben şeyden, biz de hastalık, bu korona. Bu virüs meselesi eski. Bunlar bize söylemiyorlarmış. Bir sürü doktor arkadaşlar anlatıyor. Yani mesela Amerika'da da daha eski geriye dönük zatürre vakalarına, alışılmadık zatürre vakalarına bakılıyor. Bizimkiler de bizim bir arkadaşın kardeşi doktor. Onu bu o devlet hastanelerinde çalışmaya falan çağırmışlar. Gitmişler üç-dört kişi filan. Buralarda, ocak ayında, ocak-şubat aylarında hastanede pek çok asemptomatik zatürre meselesi var. Ve şey, onu görmüşler ve araştırmaya başlamışlar. Normalin üstünde yani ondan dolayı şey. Geçmişe dönük bir-iki tane yakalamışlar ama ondan sonra erişimi engellemişler. Bunlar öneri yapmışlar, eskiye dönüp araştıralım diye, engellemişler. Yani muhtemelen; ocak, şubat, aralık o sıralarda burada vardı ve ben sanıyorum, ben öyle bir şey geçirdim. Yani hem Diyarbakır sonrası hem sonra bizim kongre oldu, yurtdışından heyetler geldi, kadın toplantısı yaptık. İtalya, Arap ülkeleri, Kuzey Afrika, bilmem ne, böyle bir sürü uluslararası heyet. Çok güçlüydü bu sefer. Yemekler yedik beraber, toplantılar yaptık, bilmem ne ve ben orada şey oldum; sürekli grip gibi böyle bir şey. Neydi? Sonra eve geldim, burada bir hafta, on gün ağır böyle şey yattım ve sonra çok zor toparlandım. Onun yorgunluğu, bilmem nesi, öksürüğü, şusu, busu uzun süre devam etti. Muhtemelen biz bir şekilde geçirdik.

Acaba bağışıklık kazandık mı? Anlasak, dolaşabiliriz o zaman. Öyle yani. Uzun ve ağır bir şey geçirdim. Bilmiyorum yani biz. Çok da şey. Şimdi diyorum, "keşke doktor olmuş olsaymışım" (gülüyor), yani değil mi? Bir şeylerle uğraşıyor olurdum şimdi. Yani bilmiyorum. Ama nasıl kalkacağız bu işlerin içinden? O adamlarda her şeyi şey yapıyorlar. Kendilerini bir lütuf haline getiriyorlar değil mi? Kendilerini bir lütuf haline getiriyorlar ve ağır ağır yani bu, sonrası çok şey. Yani hep diyorum ki, yani mesela diyorum ki, işe gitmeyiversen hani. Bunun adına grev yapıyoruz tantanası koparmaya gerek yok. Gitmese iş. Hani bu önemli bir şey yani, herkes yapmaz da. Önemli bir grubun, dikkat çekecek ve etkili olacak bir grubun, en azından başlaması çok önemli. Ama hemen bana şey soruluyor, deniyor ki, "o zaman onlar nasıl geçinecek?" Peki böyle bir şeyin dayanışması sağlanamaz mı ya? Yani insanların işe gitmediğini bildiğimiz zaman, bunların geçinmesi, işte kirası, gerekli şeyleri bilmem nesi, yani bunu biz sağlayamaz mıyız? Ya bir aylığına, iki aylığına. Niye sağlayamayalım bilmiyorum yani. Aslında bir kolektif şey olsa, sağlayabilirmişiz gibi geliyor ama bunu organize etme gücümüz mü yok nedir bilmiyorum. Böyle bir şey olması gerek gibi geliyor bana. Gitmesin mesela. Yoksa

bunu yapmadan biz bunu... Hem bu örgütlenme ayağı olacak hem yani bu örgütlenmeye bir vesile olacak bu. İşin sonrası için. Hem de ölümden kurtaracak. Yani hiç de o kadar yani. Okudum, gitmişler. İstanbul'da bu korona mezarlıkları oluştu. Tek tek mezarları saymışlar. İki hafta önce, üç bin yüz bilmem kaç tane İstanbul'da böyle mezar var. Yani bu Türkiye'deki sayı gibi. Demek ki daha fazla yani, anlatabiliyor muyum? Yani şimdi kim bilir kaç olmuştur? Ama hani evet azalıyor belki ama AVM açıyor, öbürünü bilmem ne yapıyor. Yani bizim için, işe gitmemekten başka bir çaresi var mı bunun? Ben anlamadım yani. Bu koşullarda, niçin harcanabilir insan olsun o çalışanlar ya? Çok insana şey geliyor yani, niçin? O hani şey diyorlar ya, savaşlardaki şey kayıtlar, secondary kayıtlar, yani ikincil şeyler. Yani niçin? İnsanlar niye öyle olsun ya? Bilmiyorum nasıl altından kalkacağız?

Böyle... Ama bizim bu yerel yönetimler mesela. Kayyum atıyor adam ya. Utanmıyor ya. Utanacak bir şey yok artık hani. Utanmaz tabii de. Yani orada büyük bir çalışma yürüten belediyeyi görevden alıyor ya, Batman Belediye'sine kayyum atıyor. O kadar iş yaparken. Şimdi Van'a ata..., şeye, Van'a diyorum. Kars'a atamaya kalkıyor yani. Çok da... Ya cezaevlerinde insanlar var, onlar da harcanabilir, ölebilir, ölse iyi olacak vaziyetler. Peki diyoruz ki, yaratıcı yollarını bulacağız. Mesela yani nasıl olacak, yaratıcı bir yol? Nasıl yani, ne yapacağız? Şimdi onun sıkıntısını yaşıyorum yani, hani bilmiyorum. Geçen gün şey TV'den bana şey yaptılar, işte cezaevleriyle ilgili durum. E böyle böyle, peki ne yapmak lazım? Valla dedim bilmiyorum. Bir şey yapmak lazım. Ne yapılacağını bilmiyorum ama böyle olmaz. Yani bunların umurunda değil çünkü. Ben, biz twit attığımız zaman, ortalığı bilmem ne yaptığımız zaman twitlerimizle, bütün Twitter'a biz egemen olsak adam yapacak mı acaba? Çaresizlik hissi bir yandan da.

Ama şöyle bir şey var yani. Mesela şimdi televizyonlarda dün gördüm, çekim yapmaya başlamışlar cezaevlerinde. Cezaevlerini ne kadar temiz tuttuklarına dair. Demek ki zorlanıyorlar yani bir yandan da. Nasıl, o zorlanma mekanizması nedir? Onu tam çözemedim ben. Ne oluyor da zorlanıyorlar? Ama bak mesela kadın cinayetleriyle veya bir tecavüzle filan ilgili oldu mu, tutuyor genellikle çok yüklenilme. Ama bizimle ilgili başka şeylerde, Kürtlerle filan, HDP'yle, mücadeleyle ilgili şeylerde tutmuyor. Onu, çünkü onu ırgalamıyorlar. Anlatabiliyor muyum?

Ya düşünsene "****" ları, kadınları. Yani açık cezaevinde efendim yemekler kampüste yapılıyormuş, sıcak yemekler. Açık cezaevindeki mahkumları tahliye etmişler. Onun için

sıcak yemek yapılmıyor, haftalardır soğuk yemek. Yani böyle bir şey var mı hiç? Yani korkunç bir şey.

Evet, çok teşekkür ediyorum. Görüşmek üzere.